

๖๗๐.๙๙๔๔

๘ ๖๙๗ ค

ร. 3

ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

ศุภพร คล้ายเอม

113 ก.พ. 2541

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

112๙286

๑๙๙1๙

ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ
ของ
ศุภพร คล้ายเอม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2540

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และเพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนคือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวน 336 คน ได้จากการใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก จำนวน 33 ข้อ และแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 25 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูมีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 57.44 หรืออาจกล่าวได้ว่า ครูมีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ พบว่า ครูมีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ครูมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ พบว่า ครูมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

TEACHERS' UNDERSTANDING AND ATTITUDE TOWARDS INTERNAL
SUPERVISION IN PRIMARY SCHOOL UNDER THE OFFICE OF
NONTABURI PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

SUPAPORN CLY-EM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

October 1997

The objective of this research was to study the teachers' understanding and attitude towards internal supervision in primary school under the office of Nonthaburi provincial primary education on three aspects : basic of internal supervision in school, practise of internal supervision in school, and evaluation of internal supervision in school, and to compare both the teachers' understanding and attitude towards internal supervision among three sizes in primary school. Stratified random sampling of 336 teachers from the primary school. The research instrument was the select test 4 choices, 33 questions and the 25 questionnaires. Data were percentage, means, standard deviation, by One - way ANOVA.

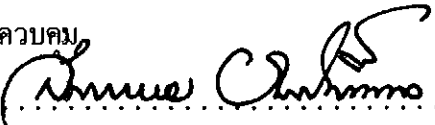
The results were :

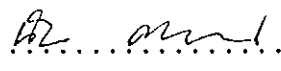
1. The average of the teachers' understanding by all 3 above aspects were 57.44%. There was no significant difference of teachers' understanding in terms : basic of internal supervision in school, practise of internal supervision in school, evaluation of internal supervision in school. When compared among three sizes of school: the small school, the middle school and the large school.

2. It was concluded that the teachers' attitude towards internal supervision in school in all was the high level. And there was no significant difference of teachers' attitude three terms. When compare attitude towards internal supervision in school: selecting from three sizes of school: the small school, the middle school and the large school.

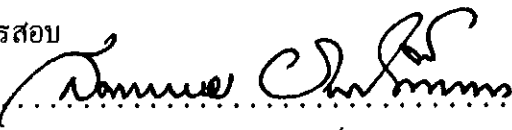
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

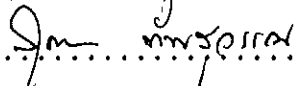
..........ประธาน
(ผศ. สมหมาย รอดโพธิ์ทอง)

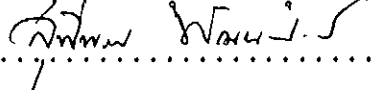
..........กรรมการ
(รศ. นิภา ศรีไพโรจน์)

คณะกรรมการสอบ

..........ประธาน
(ผศ. สมหมาย รอดโพธิ์ทอง)

..........กรรมการ
(รศ. นิภา ศรีไพโรจน์)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผศ. ดร. สตา ทพสุวรรณ)

..........กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อ. สุพิพรรณ พันณพานิชย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..........คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร. ศิริยุภา ทพสุวรรณ)

วันที่ ๓๐ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมหมาย รอดโพธิ์ทอง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตา ทัพสุวรรณ และ อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพานิชย์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข ให้คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.ประสพ แสนคำเครือ อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ดร.ปัญญา แก้วกียูร ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คุณชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คุณธีรพงศ์ ทวีวรรณ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี และคุณชัตเจน ไทยแท้ ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและให้คำแนะนำ ในการปรับปรุงเครื่องมือวิจัยให้มีความสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณแสนยา สามไชย ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด นนทบุรี และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในการส่ง และรวบรวมเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยกลับคืนมา ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียน ครู - อาจารย์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการตอบ แบบสอบถามและส่งกลับคืนมา เป็นอย่างดียิ่ง

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบพระคุณ เป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อ ด.ต.ศักดิ์ชัย และคุณแม่พัชรี ก้าวทางทอง ผู้อบรมสั่งสอน และสนับสนุนการศึกษา ตลอดมา

ศุภพร คล้ายเอม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การนิเทศการศึกษา	7
การนิเทศภายในโรงเรียน	9
ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน	25
เจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
สมมติฐานการวิจัย	35
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	37
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การจัดกระทำข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	41
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	42

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	56
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	56
สมมติฐานการวิจัย	56
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	56
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	57
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
อภิปรายผล	60
ข้อเสนอแนะ	63
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	63
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	70
ประวัติย่อของผู้วิจัย	94

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	37
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเข้าใจของครูที่มีต่อ การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ..	45
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติของครูที่มีต่อ การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ...	47
4	เปรียบเทียบความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	53
5	เปรียบเทียบเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน	55

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน	18
2 แผนภูมิกระบวนการของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา	19

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคน จึงเป็นหน้าที่ของรัฐต้องจัดให้ประชาชนทั่วประเทศอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต พร้อมทั้งจะทาประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข (หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). 2535 : 1) การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น บุคคลมีบทบาทสำคัญยิ่งคือครู ถ้าครูมีสุขภาพดี มีความสามารถ และได้รับความช่วยเหลือจากผู้บริหารเป็นอย่างดี การเรียนการสอนนั้นก็จะ มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 3)

จากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ปัญหาที่ทำให้การเรียนของนักเรียนขาดคุณภาพและไม่บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรประการหนึ่ง คือ การสอนของครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายเป็นหลัก ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงคาดหวังว่า ถ้าหากโรงเรียนประถมศึกษาจัดการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว พฤติกรรมการสอนของครูจะเปลี่ยนไปเป็น การสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2531 : บทนำ) ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ใช้การกำกับดูแลและการนิเทศเป็นมาตรการหนึ่งในการดำเนินการดำเนินนโยบายเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษา ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวในด้านการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นมาตรการสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : บทนำ) แต่จากการสำรวจสภาพการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนเมื่อสิ้นแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 (2530 - 2534) พบว่า การรับทราบนโยบายการนิเทศภายใน

โรงเรียน ในปี พ.ศ. 2533 มีโรงเรียนที่รับทราบนโยบายให้มีการจัดการนิเทศภายในลดลง จากที่เคยทราบมาก่อนร้อยละ 50 คงเหลือโรงเรียนที่ทราบเพียงร้อยละ 14.41 เท่านั้น การรายงานผลการดำเนินการ มีโรงเรียนรายงานไม่ถึงร้อยละ 40 การจัดให้มีการร่วมกัน วางแผนการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนมีการดำเนินการเพียงร้อยละ 25.03 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 2 - 4)

✓ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ตระหนักในนโยบายข้างต้นเป็นอย่างดี โดยเฉพาะ การดำเนินการเร่งรัดคุณภาพการศึกษา โดยได้สำรวจข้อมูลพื้นฐานเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และได้ผลลัพธ์ที่ได้จากการสำรวจ มากำหนดนโยบายในแผนพัฒนาการประถมศึกษาของจังหวัด มีสาระสำคัญข้อหนึ่งคือ การปรับปรุงระบบการนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ให้มีการนิเทศ การศึกษาอย่างทั่วถึง โดยเน้นให้ความสำคัญแก่การนิเทศภายในโรงเรียน (สำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. 2537 : 3) และได้มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหาร โรงเรียน มีการส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างมีระบบ ตั้งแต่ ปีการศึกษา 2530 เป็นต้นมา แต่เมื่อได้สำรวจระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ในปีการศึกษา 2536 ปรากฏว่า มีโรงเรียนที่ดำเนินการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอย่าง เป็นระบบและต่อเนื่องไม่ถึงร้อยละ 50 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. 2537 : 3)

อย่างไรก็ตามการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนยังขาดการปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่งเป็น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่บรรลุจุดหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากร ได้แก่ครู ยังขาดการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในเพื่อให้สามารถ นำไปปฏิบัติภายในโรงเรียนได้อย่างจริงจัง ถูกต้องและมีระบบ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 28) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศ ภายในโรงเรียนของผู้วิจัยหลายท่าน เช่น เกียรติศักดิ์ มุขแจ้ง (2533 : 12) ที่พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคล 3 กลุ่มคือ ผู้บริหาร ครู และศึกษานิเทศก์ โดยเฉพาะครูในฐานะผู้ร่วมกิจกรรม ร่วมกระบวนการและเป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาการทำงาน จึงควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนจะประสบ

ความสำเร็จเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจและเจตคติของบุคคลต่าง ๆ ที่มีต่อการนิเทศภายในเป็นสำคัญ และในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและเจตคติต่อการจัดการนิเทศทางการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาจาก ชีรวรรณ นิช่างทอง (2529) รติพร สุภรัตน์ (2528 : 168) และเรวดี บัจะโรทัย (2529 : 208) ได้ข้อสรุปสอดคล้องกันว่า ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ถ้าครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนก็อาจทำให้การนิเทศภายในโรงเรียนประสบผลสำเร็จมากขึ้น และจากสภาพปัจจุบันทำให้น่าคิดอีกประการหนึ่งว่า การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ อาจจะเป็นผลกระทบมาจากขนาดของโรงเรียน ที่เป็นเหตุให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณมาน้อยต่างกัน ดังผลงานวิจัยของ สมพล ชงศิลา (2534 : 179) ที่พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดงบประมาณที่จะนำมาใช้ในการจัดทำสื่อ อุปกรณ์ เมื่อสิ่งเหล่านี้ไม่เพียงพอ ก็ขาดการนิเทศ นอกจากนี้ขนาดของโรงเรียนยังเป็นตัวกำหนดจำนวนบุคลากรเช่น โรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรจำนวนน้อยเป็นเหตุให้ผู้ร่วมแก้ปัญหา ร่วมเสริมความรู้ความเข้าใจมีน้อย การนิเทศภายในโรงเรียนก็เกิดขึ้นน้อย และโรงเรียนที่บุคลากรไม่มีความรู้ความสามารถจะปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ในงานวิจัยของ วิชัย เกียรติอาจารย์ (2536 : 65) ยังพบว่าครูผู้ปฏิบัติการในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นด้านความรู้ในการนิเทศภายใน ทักษะในการนิเทศภายใน และเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน

ครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียน ในฐานะผู้ร่วมกิจกรรม ร่วมกระบวนการและเป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาการทำงาน อันจะส่งผลให้เด็กได้รับการศึกษาที่ดีกว่าเดิม เหมาะสมกับความต้องการของสังคม ดังนั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะส่งผลให้การนิเทศภายในโรงเรียนประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนว่าอยู่ระดับใด และมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างไร เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าครูมีความเข้าใจและมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนมากน้อยเพียงใด เพื่อผู้บริหารโรงเรียนจะได้นำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้อาจจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด เช่น หน่วยงานนิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี และหน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการส่งเสริมการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี คือ

- 1.1 ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน 3 ด้าน
  - 1.1.1 ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน
  - 1.1.2 ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน
  - 1.1.3 ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน
- 1.2 เจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2538 จำนวน 2,518 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2538 จำนวน 336 คน ใช้เกณฑ์กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน

3.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

3.1.2.1 ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน

3.1.2.2 ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน

3.1.2.3 ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

3.2.2 เจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานร่วมกันของผู้บริหารโรงเรียนกับครูในโรงเรียนที่จะพัฒนาการทำงานของครู ให้มีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

2. ความเข้าใจในการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้ตอบแบบทดสอบมีความสามารถในการแปลความ การตีความ ขยายความ จับใจความ และสรุปจากเนื้อเรื่องที่อ่านได้ โดยวัดจากคะแนนการทำแบบทดสอบเกี่ยวกับ ความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับ
 สาระสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ในเรื่องต่าง ๆ คือ ความหมาย ความจำเป็น
 จุดมุ่งหมาย หลักการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการและกิจกรรม
 ที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน

2.3 การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การตรวจสอบผล
 การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน

3. เจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง ความรู้สึกของครูผู้สอนทั้งใน
 ด้านดีและด้านไม่ดี ที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนในภาพรวม วัดได้จากคะแนนที่ครูผู้สอน
 ตอบแบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดนนทบุรี ซึ่งได้แบ่งขนาดของโรงเรียน โดยยึดจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ที่สำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้เป็น 3 ขนาด คือ

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน
 ไม่เกิน 120 คน

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน
 121 - 300 คน

4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน
 ตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

5. ครู หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
 การประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและผลงานวิจัยของบุคคลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบความคิด ดังต่อไปนี้

1. การนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
  - 2.1 ความเป็นมาของการนิเทศภายในโรงเรียน
  - 2.2 ความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน
    - 2.2.1 ความหมายและความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียน
    - 2.2.2 จุดมุ่งหมายและหลักการนิเทศภายในโรงเรียน
    - 2.2.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน
  - 2.3 การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน
    - 2.3.1 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
    - 2.3.2 กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน
  - 2.4 การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน
3. ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
4. เจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การนิเทศการศึกษา

ความสำเร็จในการจัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ครูที่มีสุขภาพดี มีความรู้ ความสามารถ และได้รับการอบรมเป็นอย่างดีจะช่วยให้งานการศึกษابรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นการปรับปรุงประสิทธิภาพของครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ และวิธีการที่จะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพของครูที่ได้ผลมากที่สุด คือ การนิเทศการศึกษา เพราะ

การนิเทศการศึกษาเป็นการบำรุงรักษา หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนในทางที่จะส่งผลต่อกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลดีต่อนักเรียน

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

เนื่องจากการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นผลมาจากการนิเทศการศึกษาทั่วไปในที่นี้จะกล่าวถึงการนิเทศการศึกษาทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกัน ความหมายของการนิเทศการศึกษาไม่มีข้อจำกัดแน่นอนตายตัว ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางด้านการศึกษา จุดมุ่งหมาย และแนวทางการศึกษาแต่ละยุค บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับทัศนะของนักการศึกษาแต่ละท่าน เช่น คิมบอล (Kimball. 1967 : 6) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือการแนะนำซึ่งกันและกัน การวางแผนร่วมกัน ประึกษาหารือกัน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ซึ่งต่อมา แฮร์ริส (Harris. 1975 : 19) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า คือ การที่บุคลากรในโรงเรียนได้กระทำกับบุคคลหรือสิ่งอื่นใด เพื่อคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียน ให้เป็นไปในแนวทางที่จะส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของการจัดการเรียนการสอน และโกลด์แฮมเมอร์ (Goldhammer. 1980 : 12) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษาหมายถึง กิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวกับการศึกษาที่เจ้าหน้าที่ทางการศึกษาพยายามยกมาตรฐานและปรับปรุง เช่น การสังเกตการสอนของครู การประชุมครู การปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน

สำหรับนักการศึกษาของไทย ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้หลายความคิดเห็นด้วยกัน เช่น วิทยุไธย สาร (2519 : 274) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษา ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาในการแนะนำครูผู้สอนที่ทำงานที่เกี่ยวกับการศึกษา ให้รู้วิธีปรับปรุงการสอนหรือการให้การศึกษา ส่วน นิพนธ์ ไทยพานิช (2535 : 17) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นความพยายามของบุคลากรทางการศึกษา ที่จัดทำกิจกรรมและให้บริการกับผู้บริหารและครูทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้ บันลือ พุกกะวัน และวรรณพร ภิรมย์รัตน์ (2535 : 13) ยังได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นกระบวนการทำงานอย่างมีแผน มีขั้นตอนและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ครูที่ผ่านกระบวนการนิเทศการศึกษาเกิดความตื่นตัว มีความเข้าใจที่จะใช้วิธีการในการพัฒนาวิชาชีพได้คล่องตัวขึ้น โดยมีการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

จากความหมายของการนิเทศการศึกษา ตามที่มีหลายท่านได้กล่าวมานั้น พอสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามทุกอย่างของผู้มีหน้าที่นิเทศการศึกษาในการที่จะปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนงานอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเรียนอย่างเป็นกระบวนการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความเป็นมาของการนิเทศภายในโรงเรียน

ในอดีตตั้งแต่เริ่มมีศึกษานิเทศก์ในปี พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา การนิเทศการศึกษาของไทยจะกระทำโดยศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารการศึกษาระดับสูง จากภายนอกโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าบุคลากรในโรงเรียนจะมีการจัดกิจกรรมการนิเทศกันอยู่บ้างก็ไม่เรียกว่าเป็นการนิเทศ เช่น การปฐมนิเทศครูใหม่ การประชุมครู การจัดอบรมเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ ส่วนการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น สัจ จุฑารัตน (2530 : 108) ได้กล่าวไว้ว่า คำว่า "การนิเทศภายในโรงเรียน" หรือ "การนิเทศภายในสถานศึกษา" เป็นคำที่เรียกสั้น ๆ โดยมาจากคำเดิมว่า "การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน" หรือ "การนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา" การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นคำที่เรียกกันภายในระบบการศึกษาของประเทศไทยเท่านั้น สำหรับในต่างประเทศจะไม่ใช้คำเช่นนี้ แต่จะมีคำที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า การนิเทศภายในโรงเรียนของไทยเราก็คือ "Personalized Supervision" การที่ระบบการจัดการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย ได้มีการตั้งชื่อการนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นมานั้น ก็เพื่อให้เกิดความแตกต่างเกี่ยวกับความรับผิดชอบในการจัดการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการนิเทศการศึกษาในระบบการศึกษาของไทยนั้นได้เริ่มเป็นที่รู้จักคุ้นเคยในฐานะที่เป็นงานของศึกษานิเทศก์ซึ่งเป็นตำแหน่งของบุคลากรที่อยู่ภายนอกสถานศึกษา และประการสำคัญสมัยก่อนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถยังมีจำนวนจำกัดครูผู้สอนอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ส่วนใหญ่ก็มีวุฒิทางครุค่อนข้างต่ำ ดังนั้นการช่วยเหลือและพัฒนาครูประจำการให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นนั้น จึงต้องอาศัยศึกษานิเทศก์ซึ่งกรมที่มีสถานศึกษาได้จัดตั้งขึ้นสำหรับทำหน้าที่นิเทศครูในสถานศึกษาของตนเองโดยเฉพาะ โดยเหตุนี้ในสังคมไทยจึงมีความเข้าใจเกี่ยวกับคำว่า "การนิเทศการศึกษา" ในฐานะของศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นบุคลากรที่อยู่ภายนอกโรงเรียนโดยตรง

คำว่า "การนิเทศภายในโรงเรียน" ได้เริ่มขึ้นมาเนื่องจากการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนต่าง ๆ โดยศึกษานิเทศก์ภายนอกนั้น เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากไม่สามารถติดตามให้การนิเทศอย่างสม่ำเสมอได้ ประกอบกับในช่วงระยะหลังบุคลากรในโรงเรียนต่าง ๆ มีความรู้สูงขึ้น จึงเห็นสมควรให้บุคลากรภายในโรงเรียนต่าง ๆ ดำเนินการนิเทศกันเอง เป็นการแบ่งเบาภาระของศึกษานิเทศก์ซึ่งอยู่ภายนอก และเป็นการเร่งการพัฒนาคุณภาพบุคลากรประจำการ ให้เป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งได้ศึกษาเพื่อพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน โดยหวังจะให้มันเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มากที่สุด

2.2 ความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2.1 ความหมายและความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกลวิธีหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนจากตัวเองเป็นศูนย์กลาง มาเป็นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งยังจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำงานของครูอีกทางหนึ่ง นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลากหลายเช่น อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิกคารวัฒน์ (2528 : 3) ได้กล่าวว่าการนิเทศภายใน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนหรือทำให้เกิดการเพิ่มพลังในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพและที่สำคัญที่สุด คือการศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วน อาคม จันทสุนทร (2533) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายใน หมายถึง การจัดการของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความร่วมมือ หรือประสานงานกันของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียนในอันที่จะพัฒนา หรือปรับปรุงคุณภาพ การศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวอีกนัยหนึ่ง ก็คือกระบวนการปฏิบัติงานที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียนร่วมมือกันจัดขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อปรับปรุงงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ให้ความหมายว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง

การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา การทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน นอกจากนี้ นิพนธ์ ภูริฉาย (2535 : 7) ยังได้ให้ความหมายไว้ว่า การนิเทศภายในหมายถึง การจัดบุคลากร ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความร่วมมือหรือประสานงานกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยเฉพาะบุคลากรในโรงเรียน ในอันที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพสูงสุด

จากความหมายที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในการที่จะส่งเสริมให้ มี การพัฒนาการเรียนการสอน และการทำงานของครูอย่างมีขั้นตอน เพื่อที่จะส่งผลต่อคุณภาพ ของนักเรียน

สำหรับความจำเป็นในการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น การนิเทศ ภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติ หน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในภาวะที่แนวคิดและหลักการของการนิเทศภายใน โรงเรียนเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ซึ่งนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวถึงความ จำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายท่าน ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528 : 19) ให้เหตุผลว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่เลี่ยงไม่ได้ เพราะจะส่งผลให้การประกอบ การกิจทางการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนยัง จำเป็นต้องอาศัยการบริการมาช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูด้านต่าง ๆ รวมทั้งการนิเทศ สัมภาษณ์การเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 14 - 15) ที่เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่จะต้องนิเทศผู้ร่วมงาน การนิเทศภายในเป็นภารกิจที่ผู้บริหารจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ และ อาคม จันทสุนทร (2533 : 36) มีความเห็นว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความจำเป็น เพราะจะก่อให้เกิด ผลดีต่อการบริหารโรงเรียนหลายประการ คือ

1. เป็นการช่วยเสริมกำลังใจของศึกษานิเทศก์และผู้บริหารการศึกษา ซึ่งไม่มีพอที่จะนิเทศการศึกษาได้อย่างทั่วถึง

2. การนิเทศโดยบุคลากรในโรงเรียนเองนั้น ผู้นิเทศเป็นผู้ใกล้ชิดกับปัญหาที่มีอยู่ในโรงเรียน ย่อมมีความรู้ในปัญหาได้ดี และสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดกว่าที่จะให้คนภายนอกมานิเทศ

3. ผู้บริหารโรงเรียนมีความคุ้นเคยกับครูอยู่แล้ว ทำให้บรรยากาศในการนิเทศเป็นกันเองไม่ต้องเสียเวลาสร้างความคุ้นเคยเหมือนกับศึกษานิเทศก์ หรือผู้บริหารการศึกษาภายนอกโรงเรียน

4. ผู้นิเทศในโรงเรียนสามารถติดตามผลการปฏิบัติงาน หรือผลงานนิเทศได้ตลอดเวลา เพราะอยู่ใกล้ชิดกัน และสามารถทำให้งานดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมายโดยไม่ขาดความต่อเนื่อง

จากความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าบุคคลสำคัญที่จะทำให้เกิดการนิเทศภายในขึ้นมาได้คือผู้บริหาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นงานหลักที่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นความพยายามในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น เป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพและผลขั้นสุดท้าย คือการศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในการดำเนินงานใด ๆ เพื่อให้ทั้งโรงเรียนมีคุณภาพมากขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่ต้องให้ความรู้ความเข้าใจกับครูเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนเพราะถือว่าเป็นภาระที่ผู้บริหารหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.2.2 จุดมุ่งหมายและหลักการนิเทศภายในโรงเรียน

จุดมุ่งหมายในการนิเทศภายในโรงเรียน

ในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม จำต้องมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานนั้น ๆ เพราะจุดมุ่งหมายจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงาน สามารถมองเห็นแนวทางในการทำงาน และยังจะทำให้งานนั้นบรรลุผลตามแนวทางที่ได้วางไว้อีกด้วย จึงจำต้องมีจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน เพราะจะเป็นส่วนที่ช่วยให้การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนบรรลุผลได้ ตามที่นักวิชาการได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ไว้ดังนี้

บันลือ พฤกษ์วัน และวรรณพร ภิรมย์รัตน์ (2535) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ 5 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ มีทักษะและเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงาน

2. เพื่อพัฒนาวิธีการปฏิบัติงาน โดยการนำหลักการนิเทศการศึกษา และกระบวนการนิเทศศึกษามาใช้ในการบริหารงานโรงเรียน เพื่อให้งานการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อประสานความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติงาน และ ผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ สร้างความมั่นใจ ความสบายใจ ความภาคภูมิใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรในโรงเรียน

5. เพื่อติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน อย่างเป็นระบบตามเงื่อนไขหรือข้อตกลงที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้ ตลอดจนการประสานงานและ อำนวยความสะดวกอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(2529 : 15) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนเอาไว้ดังนี้

1. เป็นกำลังช่วยให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงตนเอง และกิจกรรม การเรียนการสอน

2. สามารถพัฒนาพฤติกรรม บุคลิกภาพการสอนของครูให้ดีขึ้น

3. สนับสนุนความรู้ ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน

4. กำกับ ควบคุม ติดตามผลการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง

5. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการทำงานร่วมกันเป็นคณะ

จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนพอสรุปได้ว่าเป็น

กระบวนการทำงานที่มุ่งสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่งจะยังผลสู่เป้าหมาย สิ้นสุดท้าย คือ ผู้เรียนมีคุณภาพสมดังจุดมุ่งหมายของการศึกษา และในขณะเดียวกันการนิเทศ ภายในโรงเรียนต้องพิจารณาในเรื่องการพัฒนากลุ่มคนผู้ร่วมงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครู ให้มีความรู้ ความสามารถ นำความรู้ความสามารถของตนเองมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการ ทำงาน สามารถทำงานด้วยความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน กระบวนการทำงาน เป็นไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์อันดี ปราศจากความขัดแย้ง

หลักการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ในการนิเทศจำเป็นต้องมีหลักการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานซึ่งในเรื่องนี้นักการศึกษาได้กล่าวไว้ต่าง ๆ กัน คือ เบอร์ตัน และบรูคเกอร์ (Burton and Brueckner, 1965 : 71 - 72) ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ การนิเทศการศึกษาที่ดี ควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และนโยบายที่วางไว้ ควรเป็นไปตามความจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน
  2. การนิเทศการศึกษามีกระบวนการเป็นลำดับขั้น มีระเบียบ ข้อมูลต่าง ๆ ได้มาด้วยความถูกต้อง และเชื่อถือได้ ฉะนั้น การนิเทศการศึกษาจึงเป็น วิทยาศาสตร์
  3. การนิเทศการศึกษาจะต้องมีความเคารพในความคิดของบุคคล และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตามหลักการของประชาธิปไตย
  4. การนิเทศการศึกษาเป็นการแสวงหาคณะสมบัติพิเศษของผู้อื่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โดยตัวของเขาเอง ซึ่งหมายถึงมีความคิดสร้างสรรค์
- สังัด อุทรานันท์ (2530 : 15) ได้กำหนดหลักการนิเทศภายใน โรงเรียนปัจจุบัน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษหลักการและทฤษฎีทางการนิเทศ กล่าวคือ
- หลักการที่ 1 การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการการทำงาน ร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ กระบวนการมีความสอดคล้องกับแนวความคิด และหลักการที่ดีของการนิเทศ
  - หลักการที่ 2 การนิเทศภายในโรงเรียนมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของ ผู้เรียนนักเรียนแต่การดำเนินงานนั้นจะกระทำโดยผ่านตัวกลาง คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา
  - หลักการที่ 3 การนิเทศภายในโรงเรียนต้องเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

สำหรับหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี (2535) ได้ให้หลักการสำคัญสำหรับการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนต้องตระหนักว่าการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานในความรับผิดชอบของผู้บริหารโดยตรง

2. การนิเทศภายในโรงเรียนต้องเกิดจากสภาพปัญหาและความต้องการเพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียนอย่างแท้จริง

3. บุคลากรในโรงเรียนต้องยอมรับและพร้อมที่จะยอมรับให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซึ่งสภาพความเป็นจริงแล้ว ไม่มีใครเชี่ยวชาญทุก ๆ ด้าน ดังนั้นจึงน่าจะได้มีการแลกเปลี่ยน ถ่ายเท ความเชี่ยวชาญแก่เพื่อนร่วมงานได้ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงานมีความรู้ความสามารถสูงขึ้น

4. พึงระลึกเสมอว่า การเสริมกำลังใจของผู้บริหารจะมีผลโดยตรงต่อผู้ปฏิบัติ

จากหลักการนิเทศภายในโรงเรียน ตามแนวคิดของนักการศึกษาในทัศนะต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชา มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการพิจารณาตกลงร่วมกันแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประชาธิปไตย พยายามเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งให้ขวัญและกำลังใจ ให้หลักมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานกับหมู่คณะ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน มีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน

จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการที่มุ่งสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์อันดี ปราศจากความขัดแย้ง และตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการงานที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ

2.2.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการพัฒนาครู ให้สามารถมีวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอนได้ดีขึ้น การทำให้การศึกษามีคุณภาพนั้น จำเป็นจะต้องมีบุคคลหรือคณะบุคคลทำหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศภายในโรงเรียน สำหรับการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่ต้องมีการร่วมมือกันหลาย ๆ ฝ่าย ได้มีผู้กล่าวถึงผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนไว้ ดังเช่น

อาคม จันทสุนทร (2533 : ภาคผนวก 25) ได้ให้ความเห็นว่า ควรจะเป็นบุคลากรภายในโรงเรียนเองซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หัวหน้าหมวดหรือ

สาขาวิชา และหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ที่โรงเรียนคัดเลือกและแต่งตั้งขึ้น ซึ่ง ยง วัชวัลลภ (2524 : 42) ได้กล่าวสนับสนุนในเรื่องนี้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการนิเทศภายใน โรงเรียนครูใหญ่จะต้องรับผิดชอบงานวิชาการของโรงเรียนด้วย ครูใหญ่จึงต้องมีบทบาทในการนิเทศภายในโรงเรียนเพราะงานนี้เป็นงานในหน้าที่โดยตรง จะโยนให้เป็นภาระหน้าที่ของศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปหาได้ไม่ ว่าไปแล้วบุคคลดังกล่าวนี้มีความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนน้อยกว่าครูใหญ่ ส่วน อารียา สุทธิวิสัย (2528 : 16 - 17) ได้กล่าวถึงบุคลากรในการนิเทศภายในโรงเรียนว่ามี 3 ฝ่าย คือ ผู้บริหาร ผู้ให้การนิเทศและ ผู้รับการนิเทศ บุคคลทั้ง 3 ฝ่ายนี้ จะต้องมีการประสานงาน และยอมรับซึ่งกันและกันโดย กล่าวถึงบทบาทของแต่ละฝ่ายว่า

1. บทบาทของผู้บริหาร ผู้บริหารในฐานะผู้นำและผู้บริหารของหน่วยงานต้องแสดงบทบาทดังนี้
  - 1.1 สนับสนุนให้เกิดการนิเทศภายในอย่างแท้จริง
  - 1.2 ทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่ดีของครูทุกโอกาส ให้คำแนะนำชี้แนะแหล่งวิชาการให้แก่ครู
  - 1.3 บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศในทุก ๆ ด้าน
  - 1.4 ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
  - 1.5 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. บทบาทของผู้นิเทศ ผู้นิเทศหรือผู้ให้การนิเทศหมายถึง ครูวิชาการโรงเรียนหรือครูคนใดคนหนึ่งโรงเรียน ที่มีความรู้ความสามารถ ซึ่งคณะครูเต็มใจและคัดเลือกให้เป็นผู้นิเทศมีบทบาทดังนี้
  - 2.1 ประชุมวางแผนร่วมกับเพื่อนครูเพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่ครูกำลังเผชิญอยู่
  - 2.2 ร่วมกับเพื่อนครูวางแผนและจัดทำโครงการ เพื่อแก้ปัญหา
  - 2.3 ช่วยเหลือเพื่อนครูในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน
  - 2.4 ช่วยเหลือเพื่อนครูในการประเมินผลนักเรียน

2.5 ช่วยให้เพื่อนครูประสบความสำเร็จในการจัดการเรียน
การสอนและมีความรู้สึกรับผิดชอบ

2.6 ร่วมกับผู้บริหารและเพื่อนครูประเมินผลการปฏิบัติงาน

2.7 ร่วมกับผู้บริหารหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไขจากผล
การปฏิบัติงาน

3. บทบาทของผู้รับการนิเทศ ผู้รับการนิเทศหมายถึง คณะครูใน
โรงเรียนที่ในขณะนั้นไม่ได้แสดงบทบาทเป็นผู้นิเทศ หมายความว่า ครูบางคนอาจมีโอกาสดำเนินการ
สอนบทบาทคือเป็นผู้นิเทศในเรื่องหนึ่ง แต่อาจเป็นผู้รับการนิเทศในเรื่องอื่นอีกเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตาม
ถ้าเป็นผู้รับการนิเทศก็ต้องแสดงบทบาท ดังนี้

3.1 ร่วมกับผู้นิเทศวิเคราะห์ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และ
เรียงลำดับความสำคัญของปัญหาจากมากไปหาน้อย

3.2 วางแผนร่วมกับผู้นิเทศในอันที่จะแก้ปัญหานั้น ๆ ร่วมกันทำ
โครงการเพื่อแก้ปัญหานี้

3.3 ลงมือปฏิบัติหรือดำเนินการตามโครงการในข้อ 3.2
หลังจากได้รับความรู้ความเข้าใจแล้ว

3.4 ขอความร่วมมือสนับสนุนหรือคำปรึกษาหารือจากผู้นิเทศ
และผู้บริหารในกรณีที่ปัญหาระหว่างดำเนินการ

3.5 ร่วมกับผู้นิเทศประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.6 ร่วมกับผู้นิเทศหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไข

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน อันได้แก่ บุคลากร
ในโรงเรียนทั้งผู้บริหารและครู ต้องมีความร่วมมือและประสานสัมพันธ์กันในการดำเนินการนิเทศ
ตามบทบาทของตนเอง จึงจะก่อให้เกิดความสำเร็จในการนิเทศภายในโรงเรียน

2.3 การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน

2.3.1 กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

การทำงานเพื่อให้ได้งานดี มีการทำงานที่ไม่สับสน เป็นการทำงาน
ซึ่งช่วยให้คนประสบความสำเร็จ โดยไม่ต้องคอยระแวงระวังว่าจะถูกจับผิดและได้การทำงานที่

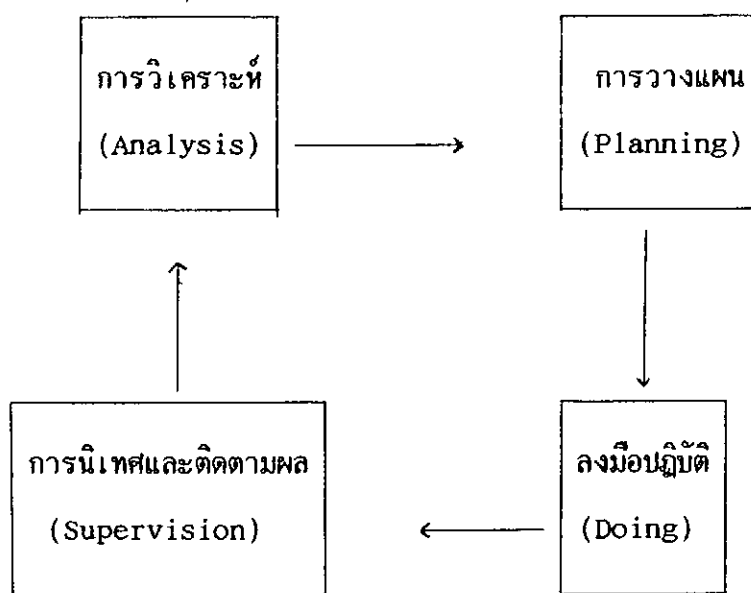
ผู้ปฏิบัติมีความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงาน ต้องอาศัยจัดรูปแบบเป็นกระบวนการ ดังนั้น การนิเทศภายในโรงเรียนจึงมีกระบวนการเช่นเดียวกับการบริหารทั่ว ๆ ไป แต่ขั้นตอนของกระบวนการแตกต่างกันบ้างตามทักษะของนักการศึกษาแต่ละกลุ่มแต่ละคน เช่น

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528 : 76)

ได้เสนอแนะกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนว่า ประกอบด้วยสูตร A P D S คือ

1. การวิเคราะห์ Analysis - A
2. การวางแผน Planning - P
3. การลงมือปฏิบัติ Doing - D
4. การนิเทศและติดตามผล Supervision - S

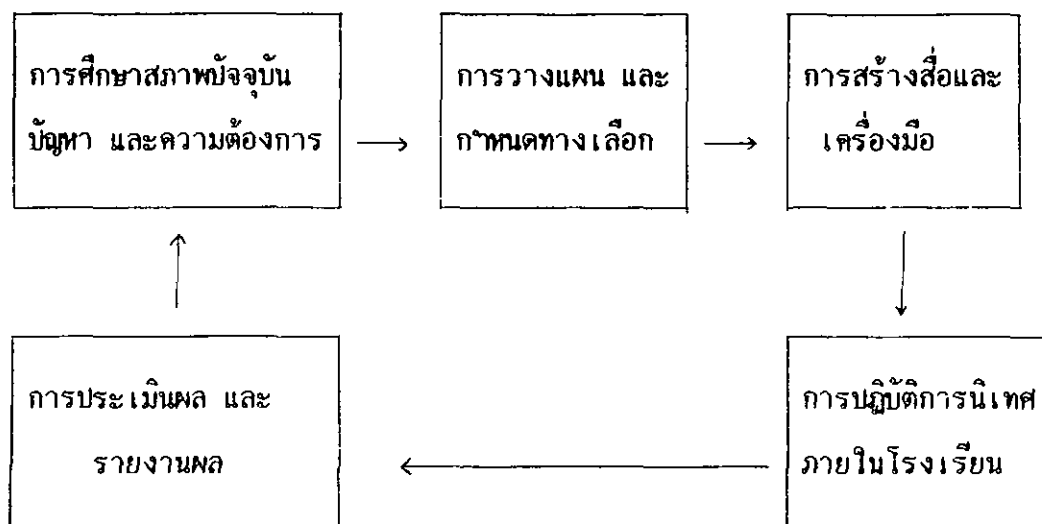
โดยเสนอเป็นแผนภูมิกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน

สำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 16)

ได้กำหนดกระบวนการของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาคล้ายกับรูปแบบ APDS ของอุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ แต่มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการนิเทศภายในเพิ่มเติมขึ้น ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิกระบวนการของการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา

จากทัศนะต่าง ๆ ข้างต้นชี้ให้เห็นว่าการนิเทศภายในโรงเรียนต้องมีลักษณะเป็น กระบวนการที่เริ่มจากการสำรวจหรือศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ครู และนักเรียน ว่ามีสภาพเป็นอย่างไรบ้าง เพื่อให้ข้อมูลประกอบการวางแผนและตัดสินใจ กำหนดทางเลือก จากนั้นก็หาวิธีที่จะนิเทศที่ดีมาใช้ได้ตรงกับสภาพปัญหา การสร้างสื่อและ เครื่องมือที่จะใช้นิเทศการปฏิบัติการนิเทศอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ติดตามผลโดยตรง ในขั้นสุดท้ายสามารถประเมินผลการปฏิบัติงาน และสรุปผลที่เกิดว่าสำเร็จหรือมีปัญหาอย่างไร หรือไม่

2.3.2 กิจกรรมในการนิเทศภายในโรงเรียน

หลักในการนิเทศภายในโรงเรียน จะยึดการปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลอย่างมีระบบระเบียบโดยวางโครงการในสถานศึกษา และโครงการนั้นจะประสบผลสำเร็จ ได้ต้องอาศัยกิจกรรมเป็นหลัก (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. 2538 : 47) สำหรับกิจกรรมที่แฮริส (Harris) เสนอไว้ทั้งหมด 23 ชนิดนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา (2532 : 17 - 19) ได้นำมาปรับปรุงและเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับการศึกษา ผลการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียน จำนวน 272 โรงเรียน โดยแบ่งกิจกรรม การนิเทศภายในโรงเรียนออกเป็น 26 ชนิดดังนี้

1. การระดมสมอง เป็นการประชุมเพื่อรวบรวมความคิดของผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งคุณภาพของงานขึ้นอยู่กับความสามารถและประสิทธิภาพของผู้เข้าร่วมประชุม
2. การประชุมแบบบับซ เซสชั่น (Buzz Session) เป็นการประชุมกลุ่มขนาด 5 - 8 คน เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสพูด ควรจัดเป็นวงกลมเพื่อให้สมาชิกทุกคนได้เห็นหน้ากัน มีความสนใจและมีส่วนร่วมมากที่สุด
3. การตั้งคณะกรรมการ เป็นการท างานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง
4. การสาธิต เป็นการทำให้ดูกระบวนการอย่างเป็นลำดับ ขั้นตอน เพื่อให้ผู้เข้ารับการนิเทศเกิดความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ทำให้นั้น
5. การทดลองปฏิบัติการ เป็นการทดลองเพื่อค้นหาบางเรื่อง
6. การปฏิบัติจริง เป็นการให้ผู้รับการนิเทศได้ทำงานจริง ๆ อาจมีข้อจำกัดอยู่ตรงที่มักจะเสียค่าใช้จ่ายสูง
7. การอภิปราย เป็นการนำคนที่มีความรู้ และมีความสนใจในเรื่องเดียวกันมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อได้ข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่ง
8. การจัดนิทรรศการ เป็นการแสดงกิจกรรมต่าง ๆ ให้ปรากฏแก่สายตาของคนหมู่มาก
9. การจัดทัศนศึกษาเป็นการออกไปชมสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งอยู่นอกชุมชนออกไป เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงมากที่สุด
10. ภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ เป็นการให้ความรู้โดยใช้ภาพยนตร์หรือโทรทัศน์เป็นสื่อกลาง
11. ประสบการณ์ตรง เป็นกิจกรรมที่วางแผนให้ผู้รับการนิเทศได้ร่วมรับผิดชอบและปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง
12. การบำบัด เป็นการดำเนินงานเพื่อจัดปัญหาสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้หมดไปจากผู้รับการนิเทศ
13. การสัมภาษณ์แบบก าหนดหัวข้อ เป็นการสัมภาษณ์ที่ได้วางโครงร่างของคำถามไว้ก่อนว่า จะถามอะไรบ้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงกับเป้าหมายที่วางไว้มากที่สุด

14. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง เป็นการให้สัมภาษณ์เฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องย่อย ๆ แต่ต้องการข้อมูลที่ละเอียดและลึกซึ้ง

15. การเยี่ยมชั้น เป็นการช่วยให้ครูที่มีจุดอ่อนและมีความต้องการความช่วยเหลือไปครูที่มีทักษะตรงกับที่ตนต้องการสอน ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูด้วยกัน แต่จะต้องแจ้งจุดมุ่งหมายของการไปสังเกตการสอน และหลังจากนั้นจะต้องมีการอภิปรายร่วมกัน เพื่อปรับปรุงการสอนทั้งของผู้สอนและผู้สังเกต

16. การสัมภาษณ์ทางอ้อม เป็นการสัมภาษณ์ชนิดที่ไม่ต้องกำหนดหัวข้อไว้แต่ต้องการให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ระบายความในใจออกมาให้มากที่สุด

17. การบรรยาย เป็นการถ่ายทอดความรู้ต่อกลุ่มคนจำนวนมาก เพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ควรมีภาพประกอบและท่าทางประกอบ

18. การประชุม เป็นการพบปะของกลุ่ม เพื่อกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง และมีวาระการประชุมเป็นแนวทางในการประชุม

19. การสังเกต เป็นการสังเกตเพื่อวิเคราะห์ ซึ่งจะมีผลต่อผู้ถูกสังเกตมากกว่าผู้สังเกต

20. การอ่าน เป็นการส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ให้กว้างขวางและทันสมัย โดยการใช้เอกสารให้ความรู้

21. การสังคม เป็นการนำเอาบุคคลต่าง ๆ เข้าหากันเพื่อมิตรภาพ โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญคือ การพักผ่อนหย่อนใจและการพบปะติดต่อสื่อสาร เพื่อลดการขัดแย้ง

22. การบันทึกเสียง เป็นวิธีการหนึ่งของการรวบรวมข้อมูล ข้อความ แล้วนำมาเปิดฟังใหม่

23. การประชุมปรึกษาหารือ เป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างมีรูปแบบอาจจะเป็นลักษณะของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือโต้แย้งในด้านความคิดเห็นก็ได้ ซึ่งให้คุณค่าในการสื่อความรู้และพัฒนาความรู้

24. การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการใช้กลุ่มย่อยที่ประกอบไปด้วยสมาชิก 2 - 3 คน เตรียมการแสดงด้วยการเลือกปัญหาที่สมาชิกในกลุ่มสนใจนำมาแสดงเพื่อให้เกิดความคิด ความเข้าใจตรงกัน การแสดงจะต้องกำหนดเวลาให้เหมาะสม

25. การทดสอบ เป็นการใช้เครื่องมือหลาย ๆ ชนิดเพื่อวัดและประเมินผลให้ได้ผลออกมา ใช้เป็นวัตถุดิบในการปรับปรุงงานต่อไป

26. การเขียน เป็นกิจกรรมที่ใช้ศูนย์กลางระบบการสื่อสารของโรงเรียนก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง

คณะกรรมการจัดทำรายงานประสบการณ์ในการนิเทศภายในโรงเรียนได้เล่าว่าโรงเรียนบ้านเขาฮก ใช้เทคนิคการนิเทศภายในได้ผลดีมาแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2532 : 5 - 11) ดังนี้

1. จัดทำระบบศูนย์ข้อมูลเพื่อใช้ในการนิเทศภายใน
2. สร้างข้อตกลงร่วมกันและมอบหมายงาน
3. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำเดือน
4. นิเทศชั้นเรียน
5. เยี่ยมชั้นเรียน
6. สังเกตการสอน
7. การสาธิตการสอน
8. ศึกษาดูงาน
9. การประชุม
10. บริการเอกสารทางวิชาการ
11. ผลิตเอกสารทางวิชาการ
12. การติดตามโครงการ
13. การจัดทำทะเบียนคุมการตรวจเอกสาร
14. จัดโรงเรียนให้มีความพร้อมทุกด้าน
15. ให้ครูไปอบรม

สรุปว่า กิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนนั้นมีมากมายหลายกิจกรรม ซึ่งโรงเรียนสามารถพิจารณาเลือกกิจกรรมใด ๆ มาใช้ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์หรือสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับเทคนิคและกลวิธีของผู้นิเทศ

2.4 การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

ในการดำเนินการนิเทศในโรงเรียนนั้น ต้องกระทำอย่างมีกระบวนการเป็นขั้นตอน ซึ่งการประเมินผลนั้นถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการดำเนินงาน เพราะจะทำให้

ผู้ดำเนินการทราบว่า ผลการปฏิบัติงานที่จัดทำมาทุกขั้นตอนนั้นมีปัญหา อุปสรรค มากน้อย เพียงใด แล้วจึงนำผลที่ประเมินนั้นมากำหนดแนวทางที่จะดำเนินการในครั้งต่อไป

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายท่าน กล่าวคือ

กิติมา ปรีดีติติก (2532 : 312) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผลงานนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวางแผนและการวางโครงการนิเทศการศึกษา จุดประสงค์ของการประเมินผลก็เพื่อต้องการทราบว่าผลงานที่ปฏิบัติไปตามแผนหรือโครงการนั้น ได้รับผลดีเพียงใด ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

ส่วน วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538 : 159) ได้กล่าวไว้ว่า การประเมินผลงานการนิเทศภายในโรงเรียนมีความยากลำบากอยู่มาก สาเหตุเป็นเพราะความสัมพันธ์ของสิ่งที่ต้องปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นมา ทำให้มองเห็นได้ไม่ชัดเจนนัก เนื่องจากการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้อาจมีผลมาจากความพยายามในการจัดการศึกษาหลายประการ และการนิเทศก็เป็นเพียงส่วนประกอบประการหนึ่งในความพยายามเหล่านั้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจากอดีตจนกระทั่งปัจจุบัน เรายังไม่มีเกณฑ์มาตรฐานการประเมินผล หรืองานวิจัยในด้านประเมินผลของการนิเทศภายในโรงเรียนที่แน่นอนตายตัวที่จะได้เห็นผลได้อย่างเด่นชัด

การประเมินผลงานทางการนิเทศกระทำได้อย่างกว้างขวางและต้องใช้รูปแบบการประเมินผลหลายแบบ และวิธีการหลายวิธีคือ

ประการที่หนึ่ง การประเมินผลโปรแกรมการสอนทั้งหมดของโรงเรียน เช่น ความก้าวหน้า และความสำเร็จของนักเรียน การศึกษาและการพัฒนาเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดสอนความต้องการของนักเรียน และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการนิเทศ

ประการที่สอง ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศแต่ละคนประเมินผลงานของตนเอง รวมทั้งบุคคลที่อยู่ในอาชีพเดียวกัน ประเมินผลได้

และสังัด อุทรานันท์ (2530 : 227 - 228) ได้เสนอเทคนิคการประเมินผลการนิเทศการศึกษาไว้ว่า วิธีการประเมินผลการนิเทศการศึกษาสามารถดำเนินการได้โดยวิธีการต่อไปนี้

1. การประเมินผลการนิเทศโดยใช้เครื่องมือ เป็นการประเมินผลโดยที่มีผู้ดำเนินการประเมินเพียงไม่กี่คนซึ่งอาจจะเป็นคนเดียว หรือเป็นคณะทำงานที่มีผู้ร่วมงานเพียงไม่กี่คนก็ได้ ผู้ดำเนินการประเมินจะทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง การดำเนินการประเมินผลแบบนี้ความสำคัญจะอยู่ที่การสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพและใช้ความพยายามในการรวบรวมข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เครื่องมือสำคัญซึ่งใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสำรวจข้อมูลแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบวัดเจตคติ เป็นต้น

2. การประเมินผลโดยการประชุม เป็นการประเมินผลที่อาศัยบุคลากรเป็นจำนวนมาก ดำเนินการพิจารณาข้อมูลร่วมกัน วิธีดำเนินการประเมินผลในรูปแบบของการจัดประชุมอาจดำเนินการได้ในลักษณะของการประชุมปรึกษาหารือ การสัมมนาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน การประชุมอภิปรายปัญหาาร่วมกัน เป็นต้น การดำเนินการประเมินผลแบบนี้ความสำคัญจะอยู่ที่ความสามารถของผู้จัดการประชุม ความสามารถของประธานที่ประชุม บรรยากาศแห่งความเป็นมิตรและมีความไว้วางใจต่อกัน สำหรับหัวข้อของการประชุมเพื่อประเมินผลการนิเทศนั้นอย่างน้อยที่สุด ควรประกอบด้วย หัวข้อใดหัวข้อหนึ่งหรือหลาย ๆ หัวข้อในเรื่องต่อไปนี้

- 2.1 ลักษณะหรือสภาพปัจจุบันของการปฏิบัติงาน
- 2.2 ลักษณะหรือสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรค
- 2.3 ลักษณะความต้องการของผู้ปฏิบัติงาน
- 2.4 แนวทางในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน
- 2.5 การวางแผนปฏิบัติงานในเรื่องช่วงเวลาต่อไป

สรุปการประเมินผลเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนเพราะจะทำให้ทราบว่าการที่ทำไปนั้นได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ เพื่อให้การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ผู้นิเทศจะต้องใช้รูปแบบการประเมินหลาย ๆ แบบ ใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี นอกจากนี้การประเมินผลจะต้องยึดจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนประเมินทุก ๆ ด้าน และทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ผู้นิเทศและครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วย การประเมินผลทุกครั้งจะต้องจดบันทึกและสรุปไว้เป็นหลักฐาน แล้วนำผลสรุปจากประเมินมาปรับปรุงแก้ไข

3. ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

ความหมายของความเข้าใจ

ความเข้าใจนับเป็นจุดหมายปลายทางแท้จริงของการศึกษาหาความรู้ ในเรื่องนั้น ๆ เพราะถึงแม้ว่าจะมีความรู้ และความจำ โดยไม่เข้าใจสิ่งที่ศึกษา หรือไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องแล้ว การรู้นั้นย่อมไร้ประโยชน์โดยสิ้นเชิง ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความเข้าใจไว้ดังนี้

ชวาล แพร่ตกุล (2520 : 134) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจในการอ่านว่าเป็นความสามารถในการผสมผสาน แล้วขยายความรู้ความจำให้ได้ไกลออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติ 4 ประการ คือ

1. รู้ความหมายและรายละเอียดย่อย ๆ ของเรื่องนั้นมาก่อน
2. รู้ความเกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นความรู้ย่อย ๆ เหล่านั้น
3. สามารถอธิบายสิ่งเหล่านั้นได้ด้วยภาษาของตนเอง
4. เมื่อพบสิ่งอื่นใดที่มีสภาพทางองเดียวกันกับที่เคยเรียนรู้มาแล้วก็สามารถตอบและอธิบายได้

ความเข้าใจสามารถแสดงออกได้ดังนี้

1. การแปลความ (Translation) คือ สามารถแปลความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้ โดยแปลตามลักษณะและนัยของเรื่องราวซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้องใช้ได้สำหรับเรื่องราวนั้น โดยเฉพาะ

2. การตีความ (Interpretation) คือ สามารถจับความสัมพันธ์ระหว่างชั้นส่วนย่อย ๆ ของเรื่องนั้น จนสามารถนำมากล่าวแบบนัยหนึ่งได้

3. การขยายความ (Extrapolation) คือ ความสามารถขยายความหมายและนัยของเรื่องนั้นได้กว้างไกลไปจากสภาพข้อเท็จจริงเดิมได้

บลูม และคนอื่น ๆ (รัชชัย ชัยจริยากุล. 2527 : 47 ; อ้างอิงมาจาก Bloom and others. 1972) ให้ความหมายไว้ว่า ความเข้าใจเป็นความสามารถประเภทหนึ่งทางพุทธิลักษณะของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ส่วนอุทุมพร ทองอุไทย (2523 : 189) ได้กล่าวว่า การแสดงพฤติกรรมของการเข้าใจหรือการวัดระดับความเข้าใจนั้น แต่ละคนจะรู้ว่า จะสื่อความหมายอะไร และใช้เนื้อหาหรือแนวคิดอะไรมาสื่อความหมาย อาจไม่ต้อง

สัมพันธ์กับเนื้อหาอื่น หรือเรื่องอื่นทั้งเรื่องก็ได้ ส่วนธีรบรรณ นิช่างทอง (2529 : 17) แสดงความเห็นไว้ว่า ความเข้าใจเป็นพฤติกรรมขั้นต้นของบุคคล เมื่อมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวสารหนึ่ง ๆ แล้ว บุคคลนั้นก็สามารถแสดงออกในลักษณะการจำได้ ระลึกได้ จับใจความได้ สรุปได้ ให้ความหมายได้ คาดคะเน และขยายความได้ และไพศาล หวังพานิช (2523 : 160) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจไว้ว่า เป็นความสามารถในการนำความรู้ ความจำ ไปดัดแปลง ปรับปรุง เพื่อให้สามารถจับใจความ อธิบาย หรือเปรียบเทียบ ย่นย่อเรื่องราว ความคิด ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ทั้งยังสามารถอธิบาย และเปรียบเทียบสิ่งที่มีความลักษณะและสภาพคล้ายคลึงกัน เป็นตนเองเดียวกับของเดิมได้

สรุปได้ว่า ความเข้าใจหมายถึง ความสามารถในการแปลความ และตีความหมายของเรื่องที่ศึกษา ตลอดจนสามารถจับใจความ และขยายความ ที่สำคัญคือ สามารถสรุปความได้ ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

จากความหมายของความเข้าใจดังกล่าวมาแล้ว จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่บอกความสามารถต่าง ๆ ที่ปฏิบัติ ดังนั้นในแง่ของครู ถ้าครูมีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างดี จะโดยการได้รับการอบรม หรือจากการศึกษาเอกสาร การสนทนากับเพื่อนร่วมงาน และจากสิ่งอื่น ๆ ก็จะทำให้ครูสามารถที่จะให้ความร่วมมือในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารได้อย่างถูกต้องตามหลักของการนิเทศภายในโรงเรียน เช่น จัดได้ถูกต้องตามกระบวนการนิเทศ รู้จักเลือกกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมและยังสามารถที่จะประเมินผลได้อย่างถูกต้อง

4. เจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวว่า ความสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียนมิได้ขึ้นอยู่กับหลักการหรือคำสั่งของผู้บริหารแต่เพียงอย่างเดียว ลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลทั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศได้แก่ เจตคติ ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถของครูเป็นสิ่งจำเป็นมาก แม้กระทั่งการสร้างเจตคติที่ดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ สิ่งที่มีจะเป็นปัญหามาน้อย ๆ คือ การมีเจตคติที่ไม่ดีต่อกัน เพราะครูแต่ละคนมีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ก่อนที่จะมีการนิเทศภายในโรงเรียน การจัดการนิเทศการศึกษาเริ่มจากการให้ศึกษานิเทศก์เข้ามากำกับควบคุมการทำงานของครู จึงเป็นเหตุให้ครูเกิดความรู้สึกไม่พอใจที่ตนเองถูกควบคุม จากบุคคล

ภายนอก ดังนั้นเมื่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีนโยบายให้โรงเรียนจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง ทำให้ครูในโรงเรียนมีแนวโน้มว่าจะยอมรับบุคคลภายในโรงเรียนด้วยกันเองมากกว่า ดังนั้นถ้าบุคคลในโรงเรียนหลาย ๆ ฝ่าย ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนแล้ว การปฏิบัติงานย่อมได้รับการสนับสนุนมากกว่าการปฏิบัติตามคำสั่ง ดังนั้นสิ่งที่สำคัญในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนอันดับแรกคือต้องสร้างเจตคติที่ดีให้กับครูก่อน

4.1 ความหมายของเจตคติ

เจตคติมีผู้ให้ความหมายเดียวกันกับทัศนคติ ซึ่งในที่นี้จะถือว่าเป็นการกล่าวถึงในสิ่งเดียวกัน และจะใช้คำว่า "เจตคติ" แทนทั้งหมด และตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude ซึ่งมีผู้ให้ความหมายตามความเชื่อของตนเอง แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีความหมายโดยทั่วไปคล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

นิวคอมบ์ (Newcomb. 1950 : 128) ได้ให้ความหมายของเจตคติว่า เป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ ซึ่งคนเราได้รับอาจมากหรือน้อยก็ได้ เจตคติแสดงออกได้ทางพฤติกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือการแสดงออกในทางลักษณะที่พึงพอใจ ชอบหรือเห็นด้วย ลักษณะนี้เรียกว่าเจตคติทางบวกหรือเชิงนิยาม อีกลักษณะหนึ่งคือการแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย เบื่อหน่าย ชิงชัง ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า เจตคติทางลบหรือเชิงนิเสธ ส่วนดวงเดือน พันธมนาวิน และบุญยัง เจริญยิ่ง (2518 : 3) ให้คำจำกัดความว่า เจตคติ คือ ความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจเป็นไปในทางดีขัดแย้ง หรือเป็นกลางก็ได้ ซึ่งเป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีหรือเลวของบุคคลหรือสถานการณ์นั้น ๆ

สำหรับไพศาล หวังพานิช (2523 : 146) ให้ความหมายว่า เป็นความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด อันเป็นผลจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นและความรู้สึกดังกล่าวจะกำหนดให้บุคคลนั้น แสดงพฤติกรรมตอบสนองในทิศทางใดทางหนึ่ง แสดงลักษณะชอบหรือไม่ชอบ พื่อใจหรือไม่พื่อใจ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เป็นต้น และเชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์ (2527 : 66) ได้กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม

หรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง นอกจากนี้/โกศล มีคุณ (2524 : 7) ได้สรุปนิยามของ เจตคติของนักจิตวิทยาไว้ว่า "เจตคติเป็นสภาพความพร้อมทางจิตที่จะกระตุ้น หรือเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอันสอดคล้องกับสภาพทางจิตใจดังกล่าวต่อบุคคล สถานการณ์ สถาบัน แนวคิด หรือสิ่งใด ๆ อันเกี่ยวกับสภาพของจิตนั้น ๆ " ซึ่งถ้าพิจารณาเจตคติที่แสดงออกในเชิงพฤติกรรมแล้ว "เจตคติ หมายถึง ท่าที ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง ในลักษณะชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เห็นคุณค่า หรือไม่เห็นคุณค่า"

สรุปแล้วความหมายของคำว่าเจตคติ คือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล เหตุการณ์หรือสถานการณ์ก็ตาม เจตคติแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ เจตคติทางบวกคือความรู้สึกในทางที่ดี คือความชอบ ความพึงพอใจ เห็นด้วย เจตคติในทางลบ คือความรู้สึกในทางไม่ดี ไม่ชอบ หรือไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย หรือขัดแย้ง และเจตคติแบบกลาง ๆ คือ ความรู้สึกที่เป็นกลาง ๆ คือ ไม่ชอบ และก็ไม่เกลียด

4.2 ลักษณะของเจตคติ

นักจิตวิทยาหลายท่านได้สรุปลักษณะสำคัญของเจตคติไว้ดังนี้

ส.วาสนา ประवालพฤษย์ (2529 : 5) กล่าวว่า ลักษณะสำคัญของเจตคติ คือ

1. เจตคติเป็นการเตรียมหรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้น ๆ ซึ่งการเตรียมนั้นจะเป็นการเตรียมภายในจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้
2. สภาวะความพร้อมจะตอบสนองในลักษณะที่กล่าวในข้อ 1 นั้น เป็นลักษณะซับซ้อนของบุคคลที่จะยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอารมณ์ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่อธิบายไม่ค่อยจะได้ และบางครั้งไม่มีเหตุผล
3. เจตคติไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะทางจิตใจ มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม
4. เจตคติไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรมที่แสดงออกมา เพื่อเป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายเจตคติได้

5. เจตคติเกิดจากการเรียนหรือประสบการณ์ บุคคลจะมีเจตคติในเรื่องเดียวกัน ด้วยสาเหตุหลาย ๆ ประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ระดับอายุ เชื้อชาติ วัฒนธรรม เป็นต้น

6. เจตคติที่มีความคงที่แน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อประสบกับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมใหม่ที่แตกต่างออกไปจากเดิม

ส่วน ไพบูลย์ อินทวิชา (2517 : 17) ได้สรุปลักษณะสำคัญของเจตคติไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ หรือเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด บุคคลจะมีเจตคติต่อเรื่องเดียวกันที่แตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการ คือ สภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจระดับอายุ เชื้อชาติ วัฒนธรรม ระดับการศึกษา ฯลฯ

2. เจตคติที่เป็นสภาพการณ์ทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคลเพราะเป็นส่วนประกอบที่กำหนดแนวทางให้ทราบล่วงหน้าว่าถ้าบุคคลประสพสิ่งใดแล้วบุคคลนั้นจะมีท่าทีต่อสิ่งนั้น

3. แม้ว่าเจตคติเป็นสภาวะทางจิตใจที่มีความมั่นคงพอสมควร แต่เจตคติก็น่าจะมีการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และการเรียนรู้

นอกจากนี้ ชอร์ (Shaw. 1967 : 13 - 14) ได้อธิบายถึงลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1. เจตคติเป็นผลจากการที่บุคคลประเมินผลจากสิ่งเร้าแล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกในใจก่อให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะแสดงพฤติกรรม

2. เจตคติของบุคคลจะแปรค่าได้ทั้งในด้านคุณภาพและความเข้มโดยจะครอบคลุมช่วงของเจตคตินั้น ซึ่งจะแปรค่าได้ทั้งบวก ปานกลาง และน้อย นั่นคือเจตคติจะมีค่าทั้งในทางบวกและในทางลบ

3. เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าที่จะมีมาแต่กำเนิดหรือเป็นผลมาจากโครงสร้างภายในตัวบุคคลหรืออู่อารมณ์

4. เจตคติขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม

5. เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกัน อาจมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

6. เจตคติเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะมีลักษณะที่คงที่และเปลี่ยนแปลงได้ยาก

สรุปแล้วลักษณะที่สำคัญของเจตคติก็คือสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของบุคคล ให้แสดงออกทางพฤติกรรม อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาวะแวดล้อม แต่ถ้าเกิดขึ้นแล้วจะมีลักษณะคงที่และเปลี่ยนแปลงได้ยาก เจตคติจะมีบทบาทช่วยให้คนได้ปรับปรุงตนเอง ป้องกันตนเอง ให้แสดงออกถึงค่านิยมต่าง ๆ และช่วยให้บุคคลเข้าใจโลก ประสบการณ์เดิมของบุคคลจะช่วยในการคิดและเป็นตัวกำหนดเจตคติของบุคคล ในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนจึงควรพิจารณาว่า ครูมีความพร้อมตามลักษณะเจตคติมากน้อยเพียงไร เพื่อที่จะได้เสริมสร้างให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนมากขึ้น

4.3 ประโยชน์ของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2524 : 5 - 6) กล่าวถึงประโยชน์ของเจตคติไว้ดังนี้

1. ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว โดยการจัดรูปหรือจัดระบบสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเขา
2. ช่วยให้มีการเข้าข้างตัวเอง (Self - Esteem) โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดีหรือบิดเบือนความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเอง
3. ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งการมีปฏิกิริยาตอบโต้ หรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกไปนั้น ส่วนมากจะทำในสิ่งที่ตนนำความพอใจมาให้ หรือเป็นพาหนะจลาจลจากสิ่งแวดล้อม
4. ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่าเจตคตินั้นนำความพอใจมาให้บุคคลนั้น

4.4 หลักการวัดเจตคติ

ไพศาล หวังพานิช (2523 : 221 - 222) กล่าวว่า การวัดเจตคติเป็นสิ่งที่ยุ่งยากพอสมควร เพราะเป็นการวัดคุณลักษณะภายในของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก หรือเป็นลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าว มีการแปรเปลี่ยนได้ง่าย แต่อย่างไรก็ตาม เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็ยังสามารถวัดได้ โดยอาศัยหลักสำคัญดังต่อไปนี้

1. การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Basic Assumption) เกี่ยวกับการวัดเจตคติคือ

1.1 ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือเจตคติของบุคคลนั้นจะคงอยู่ช่วงหนึ่ง นั่นคือความรู้สึกนึกคิดของคนเราไม่ได้เปลี่ยนแปลง หรือผันแปรตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ที่ความรู้สึกของคนเรา มีความคงที่ ทำให้สามารถวัดได้

1.2 เจตคติของบุคคล ไม่สามารถวัด หรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อม โดยวัดแนวโน้มที่บุคคลแสดงออกหรือประพฤติอยู่เสมอ

1.3 เจตคตินอกจากแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึกนึกคิด เช่น สนับสนุนหรือคัดค้าน ยังมีขนาดหรือปริมาณของความคิด ความรู้สึกนั้นอีกด้วย ดังนั้นในการวัด เจตคตินอกจากจะทำให้ทราบลักษณะหรือทิศทางแล้ว ยังสามารถบอกระดับความมากน้อย หรือความเข้มข้นของเจตคติได้ด้วย

2. การวัดเจตคติด้วยวิธีใดก็ตาม จะต้องมีส่วนประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่จะถูกวัด มีสิ่งเร้า เช่น การกระทำ เรื่องราวที่บุคคลแสดงเจตคติตอบสนอง และสุดท้ายมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาในระดับสูงต่ำ มากน้อย

3. สิ่งเร้าที่นำไปใช้เร้าที่นิยมคือ ข้อความคิดเจตคติ (Attitude Statements) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก (Attitude Continuum หรือ Scale) เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

4. การวัดเจตคติเพื่อทราบทิศทางและระดับความรู้สึกของบุคคลนั้น เป็นการสรุปผลจากการตอบสนองของบุคคลจากรายละเอียด หรือแง่มุมต่าง ๆ ดังนั้น การวัดนั้น ๆ จะต้องครอบคลุมคุณลักษณะต่าง ๆ ให้ครบถ้วนทุกลักษณะ เพื่อให้การสรุปผลตรงความเป็นจริงมากที่สุด

5. การวัดเจตคติต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรง (Validity) ของการวัดเป็นพิเศษต้องพยายามให้ผลของการวัดที่ได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคลทั้งในแง่ทิศทางและระดับ

4.5 มาตราวัดเจตคติ

มาตราวัดเจตคติที่ใช้ในการวิจัยมีอยู่หลายชนิด พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538 : 112 - 114) กล่าวว่า ที่นิยมใช้มีอยู่ 3 ชนิด คือ

1. วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone Method)
2. วิธีของลิเคิร์ต (Likert)
3. การวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษา (วิธีของ ออสกูด)

สำหรับมาตรวัดเจตคติที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นมาตรวัดเจตคติตามวิธีของ ลิเคิร์ต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

มาตรวัดเจตคติตามวิธีของ ลิเคิร์ต กำหนดช่วงความรู้สึกของคนเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุในมาตรวัดประกอบด้วย ข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดทั้งในด้านที่ดี (ทางบวก) และในทางที่ไม่ดี (ทางลบ) โดยมีจำนวนข้อพอ ๆ กัน การกำหนดน้ำหนักคะแนนการตอบแต่ละตัวเลือกกระทำภายหลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลมาแล้ว โดยกำหนดตามวิธี Arbitrary Weighting Method ซึ่งเป็นที่นิยมใช้มากที่สุด คือ กำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 หรือ 4 3 2 1 0 สำหรับข้อความทางบวกและ 1 2 3 4 5 หรือ 0 1 2 3 4 สำหรับข้อความทางลบ

สรุปแล้วจะเห็นว่า เจตคติเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะเป็นสภาวะทางจิตใจ ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามการเรียนรู้ ประสบการณ์และสภาพแวดล้อม แต่ก็มีประโยชน์ที่ช่วยให้บุคคลเข้าใจสภาพแวดล้อมและสามารถปรับตัวเองได้ เจตคติของบุคคลสามารถวัดได้

ความเข้าใจและเจตคติของครูต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

ความสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียนจะดูได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนว่ามีความเจริญงอกงามตามความมุ่งหมายของการศึกษามากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้ที่เป็นบุคคลสำคัญในการสร้างผลสัมฤทธิ์ให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนนอกจากผู้บริหารแล้ว ก็คือครูซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญมากในโรงเรียน ดังนั้นความสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียนจึงมิได้ขึ้นอยู่กับหลักการหรือคำสั่งของผู้บริหารแต่เพียงอย่างเดียว ยังขึ้นกับความเข้าใจและเจตคติของครูต่อการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นสำคัญด้วย เป็นต้นว่าถ้าครูมีความรู้สึกที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนแล้ว ครูจะให้ความร่วมมือกับผู้บริหารอย่างดี เช่น ตั้งใจใฝ่หาความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครูไปในทางที่สร้างสรรค์ ยังผลให้นักเรียนตั้งใจเรียน มีกำลังใจเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น ประพฤติและปฏิบัติตนไปในทางที่ดีงาม ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของ สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 199) ที่กล่าวถึง

ความสำคัญของเจตคติต่อการนิเทศว่า หากบุคคลในโรงเรียนหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพร้อมในด้านความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการนิเทศแล้ว การนิเทศภายในโรงเรียน จะได้รับการสนับสนุนให้มีการนิเทศมากกว่าที่ทุกคนต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือนโยบายของหน่วยเหนือ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัยต่างประเทศนั้น พบว่าการวิจัยเกี่ยวกับความเข้าใจและเจตคติที่มีต่อการนิเทศภายในอยู่บ้าง แต่มุ่งศึกษาเฉพาะการนิเทศแบบคลินิก เป็นส่วนมาก ผู้วิจัยเห็นว่าการนิเทศแบบคลินิกเป็นส่วนหนึ่งของการนิเทศภายในโรงเรียน จึงได้นำมาเสนอไว้ ดังนี้

สมิธ (โสภณ รอดทอง. 2521 : 73 ; อ้างอิงมาจาก Smith. 1975) ได้ศึกษาความเข้าใจของครูเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ผลการวิจัยพบว่าครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานในด้านการบริหารและการประสานงานมากกว่าการให้บริการหรือให้ความช่วยเหลือแก่ครู

เอ็ดเคอร์ ชูมา และรีวิส (สมาน อัสวภูมิ. 2526 : 52 ; อ้างอิงมาจาก Eaker. 1972 ; Shuma. 1973 and Rcavis. 1976) ได้วิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของครูต่อการนิเทศแบบคลินิก ได้ผลสรุปตรงกันคือ ทัศนคติของครูต่อการนิเทศแบบคลินิคนั้นเป็นไปในทางนิยมชมชอบ เพราะครูและผู้นิเทศได้มีความสัมพันธ์อันดีและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และยังพบอีกว่าครูมีทัศนคติที่ดีและชอบการนิเทศแบบคลินิคมกกว่าการนิเทศแบบดั้งเดิม

ไมเออร์ส (สมาน อัสวภูมิ. 2526 : 52 ; อ้างอิงมาจาก Myers. 1975) ได้ศึกษาเรื่อง "The Effects of two Supervision Approaches on Teacher Attitude Toward Supervision, Evaluation and Self" โดยการสอบถามครู 32 คน เกี่ยวกับความรู้สึกต่อตนเอง (Self Image) และทัศนคติต่อการนิเทศโดยที่ก่อนจะให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจัดให้กลุ่มทดลองได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิก 2 วัน เมื่อนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีทัศนคติในทางที่ดีต่อการนิเทศมากกว่ากลุ่มควบคุม

เนื่องจากงานวิจัยเรื่องนี้มีผู้ศึกษาน้อยมาก และยังไม่พบงานวิจัยในประเทศที่กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูโดยตรง อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้นำงานวิจัยอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียง

กับงานวิจัยนี้พอจะกล่าวได้คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารและครู งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเจตคติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ ซึ่งมีหลายเรื่อง ดังนี้

รติพร สุภรัตน์ (2528 : 168 - 172) ได้ศึกษาความเข้าใจและเจตคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี พบว่าครูมีความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษาในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนแล้ว ครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง มีความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษามากกว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็กและเล็กมาก ส่วนเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของครู พบว่าครูมีเจตคติที่ดีอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบเจตคติตามขนาดของโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ

เรวดี บัญจะโรทัย (2529 : ง - จ) ได้ทำการศึกษา "การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนเทศบาล" ผลการวิจัยครั้งนี้พอสรุปได้ว่า ครูโรงเรียนเทศบาลมีความเข้าใจต่อการนิเทศการศึกษาในระดับมาก ไม่ว่าจะเป็นจำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการฝึกอบรม อายุ อายุราชการและวุฒิทางการศึกษา ครูโรงเรียนเทศบาลมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศการศึกษาในระดับมาก

ส่วนวรวิมล วชิรกิจโกศล (2530 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ" ได้พบว่า ครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 5 มีความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในระดับมากที่สุด ในเรื่องความหมาย หลักการ บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศคุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้นิเทศและแผนงานโครงการนิเทศ มีความเข้าใจในระดับมากในเรื่องความสำคัญ ความจำเป็น และจุดมุ่งหมายของการนิเทศ สำหรับในเรื่องบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศนั้นครูประถมศึกษายังมีความเข้าใจน้อย ครูประถมศึกษาที่เป็นเพศชาย จะมีความเข้าใจสูงกว่าครูหญิงในเรื่องต่อไปนี้ แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา บุคลากรทางการนิเทศการศึกษา และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ถ้าจะพิจารณาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของครูเปรียบเทียบกับผู้บริหารโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่าความเข้าใจของครูมีน้อยกว่าผู้บริหารโรงเรียน

และผั่ว รุจิระนันท์บุตร (2531 : 112) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง" พบว่า การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางและจากการรวบรวมข้อเสนอแนะ ปรากฏว่าครูมีความต้องการให้จัดการประชุม สัมมนา และฝึกอบรม แก่ครูทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สรุปได้ว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของโรงเรียนแล้ว ปรากฏว่า ครูในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าครูในโรงเรียนขนาดเล็กและเล็กมาก ส่วนเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนของครู พบว่าครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก และความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก ย่อมหมายความว่า ถ้าครูมีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียนระดับมาก ก็จะมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนตามไปด้วย

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่มีขนาดต่างกัน มีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน
2. ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่มีขนาดต่างกัน มีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี มีวิธีดำเนินการเป็น
ลำดับขั้น ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2538 จำนวน 2,518 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2538 จำนวน 336 คน ใช้เกณฑ์กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง
สัดส่วนของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) แล้วสุ่มแบบ
แบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น ซึ่งแบ่งเป็น
3 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ แต่ละขนาดของโรงเรียนจะสุ่มตัวอย่าง
จำนวน 12 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนละ 4 คน จะได้
กลุ่มตัวอย่าง 48 คน โรงเรียนขนาดกลางโรงเรียนละ 8 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 96 คน
และโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนละ 16 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 192 คน รวมทั้งสิ้น 336 คน
ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน ร.ร.	จำนวนครู	จำนวน ร.ร.	จำนวนครู
ขนาดเล็ก	49	358	12	48
ขนาดกลาง	61	721	12	96
ขนาดใหญ่	40	1,439	12	192
รวม	150	2,518	36	336

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบทดสอบและแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนที่กลุ่มตัวอย่างทำการสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 33 ข้อ โดยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบของ ลัลนา สาริมาณ (2529 : ภาคผนวก) ชนิดเลือกตอบ มี 4 ตัวเลือก ทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน 3 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน
2. ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน
3. ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 25 ข้อ โดยปรับปรุงมาจากแบบวัดเจตคติของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา (2532 : 51 - 52) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538 : 114) มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบทดสอบความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
  - 1.1 ศึกษาเทคนิคการสร้างข้อทดสอบแบบปรนัย และศึกษาตัวอย่างข้อทดสอบจากหนังสือ เทคนิคการเขียนข้อทดสอบ ของ ขวาล แพร่ตกุล (2520)
  - 1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียน จากตำรา รายงานการวิจัยปริณฎานิพนธ์ และเอกสารการอบรมนิเทศภายในที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดพิมพ์ขึ้น
  - 1.3 สร้างแบบทดสอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ เป็นฉบับร่างให้ครอบคลุม ขอบเขต เนื้อหา และนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ โดยปรึกษาประธานและกรรมการผู้ควบคุมปริณฎานิพนธ์แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา
  - 1.4 นำแบบทดสอบที่ได้รับความแนะนำแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญเสนอกรรมการควบคุมปริณฎานิพนธ์เพื่อปรับปรุง
  - 1.5 นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน
  - 1.6 นำแบบทดสอบที่ได้รับคืนจากการทดลองใช้ทุกฉบับ มาวิเคราะห์เพื่อหาความยากง่าย (p) และหาค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 27% แบ่งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ใช้เปิดตารางสำเร็จรูปของ จุง เตห์ ฟาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 218) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อทดสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .20 - .80 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ไว้จำนวน 33 ข้อ สำหรับข้อคำถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง .21 - .79 มีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .21 - .71
  - 1.7 นำแบบทดสอบจำนวน 33 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร $KR - 20$ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197 - 200) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.87
2. แบบสอบถามวัดเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
  - 2.1 ศึกษาการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ โดยใช้มาตรวัดเจตคติตามวิธีของ ลิเคิร์ท (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 114)

2.2 ศึกษาแบบวัดเจตคติของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยาและแบบประเมินเจตคติการนิเทศทั่วไปของ Charles A. Reavis

2.3 สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ให้ครอบคลุมเนื้อหาของการนิเทศภายในโรงเรียน แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคำแนะนำแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญเสนอกรรมการควบคุมประกันคุณภาพเพื่อปรับปรุง

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้กลุ่มที่ได้คะแนนสูงและต่ำ กลุ่มละ 25% ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองทั้งหมด แล้วทดสอบหาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 215 - 217) มีค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 2.82 - 7.47 และเลือกข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับข้อคำถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เลือกได้จำนวน 25 ข้อ

2.6 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาลัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนแบ็ค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.91

3. ปรับปรุงเครื่องมือวัดทั้ง 2 แบบ และจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้ขอหนังสือแนะนำจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไปขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

2. ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือเพื่อการวิจัยพร้อมหนังสือของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ไปขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี และได้นำหนังสือไปขอความร่วมมือจากหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ที่มีกลุ่มตัวอย่าง แล้วผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปให้กลุ่มตัวอย่างและรับกลับคืนด้วยตนเองภายในวันเดียว
3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

การจัดกระทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเครื่องมือที่ได้รับคืนมาทั้งหมดจำนวน 336 ฉบับ พบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด
2. แยกเครื่องมือออกเป็นแบบทดสอบและแบบสอบถาม แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ
  - ตอนที่ 2 แบบทดสอบความเข้าใจ ให้คะแนนตามความถูกต้องของตัวเลือกดังนี้
    1. ตอบคำถามได้ถูกต้องสมบูรณ์ ให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน
    2. นับจำนวนผู้ตอบถูกต้องในการทำแบบทดสอบ บันทึกลงในตารางวิเคราะห์รายด้าน ที่จัดทำขึ้นมาเพื่อวิเคราะห์ต่อไป

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเจตคติให้คะแนนตามระดับความคิดเห็น ดังนี้

1. ข้อคำถามมีข้อความทางบวกให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
2. ข้อคำถามมีข้อความทางลบ (ข้อ 2, 6, 9, 11, 12, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23) ให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน

ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

3. นับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ตามระดับความคิดเห็นเดียวกัน ของแต่ละข้อคำถาม บันทึกลงในตารางวิเคราะห์รายชื่อ ที่จัดทำขึ้นมาเพื่อวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน
 2. หาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเครื่องมือวัด ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน แยกเป็นรายด้าน รายข้อ ตามจุดมุ่งหมายข้อ 1

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ตามจุดมุ่งหมายข้อ 2

4. ค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนใช้เกณฑ์ ดังนี้

(วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 8 - 11)

- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน ในระดับน้อยที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายใน ในระดับมากที่สุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for Social Sciences)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ

1.1.1 หาค่าอำนาจจำแนก ความยากง่าย โดยวิธีเทคนิค 27%

จากตารางจุด เด ฟาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 217 - 219)

1.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธี แบบคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ใช้สูตร $KR - 20$ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197 - 200)

1.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1.2.1 หาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีแจกแจงแบบ t-distribution
(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 215 - 217)

1.2.2 หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา
(α -Coefficient) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 215 - 217)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 หาค่าร้อยละ

2.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean)

2.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. สถิติที่ใช้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างตามสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

ผลจากการเปรียบเทียบ ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้ Scheffe' Method

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. วิเคราะห์ข้อมูล
3. เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อความเข้าใจตรงกัน จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ค่าผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี รวม 3 ด้าน คือ ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน โดยศึกษาเป็นรายด้าน และสรุปรวมทุกด้าน

2. หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยศึกษาเป็นรายข้อ และสรุปรวมทุกข้อ

3. เปรียบเทียบความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี ในด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน สรุปรวมทุกด้าน และจำแนกเป็นรายด้าน ผลปรากฏดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเที่ยงแบบมาตรฐานของคะแนนความเข้าใจของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เป็นรายด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

	คะแนนเต็ม (33)	ขนาดของโรงเรียน											
		เล็ก N = 48			กลาง N = 96			ใหญ่ N = 192			รวม N = 336		
		$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของ ค่าเฉลี่ย	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของ ค่าเฉลี่ย	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของ ค่าเฉลี่ย	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของ ค่าเฉลี่ย
ความเข้าใจของครูผู้สอนต่อการนิเทศภายในโรงเรียน													
1. ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน	15	9.27	2.15	61.80	8.99	1.75	59.93	9.40	1.84	62.67	9.26	1.87	61.73
2. ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน	11	6.98	1.73	63.45	6.42	1.85	58.36	6.59	1.57	59.91	6.67	1.68	60.66
3. ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน	7	3.29	1.24	47.00	2.98	1.37	42.57	2.94	1.13	42.00	3.00	1.22	42.90
รวม	33	19.54	9.16	59.21	18.39	8.36	55.73	18.93	7.14	55.64	18.95	1.78	57.44

จากตาราง 2 แสดงว่า ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยรวมจำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ($\bar{X}$ = 19.45, 18.39 และ 18.93 ตามลำดับ) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม คือ มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 59.21, 55.73 และ 55.64 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ในทุกขนาดของโรงเรียนก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน ในงานด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียนและด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน คือ มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ($\bar{X}$ = 9.26, 6.67) โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม คือ มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 61.73, 60.66 ตามลำดับ ยกเว้นด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ที่พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม คือ มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 42.90

2. ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สรุปรวมทุกข้อ และเป็นรายข้อ ผลปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

เจตคติของครูที่มีต่อการ นิเทศภายในโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน						รวม (N = 336)	
	เล็ก (N = 48)		กลาง (N = 96)		ใหญ่ (N = 192)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ข้อความทางบวก</u>								
ข้อ								
1. การนิเทศภายในมีส่วน ช่วยให้การสอนดีขึ้น	4.06	.56	4.09	.76	4.08	.75	4.08	.73
3. การนิเทศภายในช่วย ส่งเสริมคุณภาพการ เรียนของนักเรียน	4.30	.66	4.13	.65	4.19	.72	4.19	.69
4. นักเรียนคือเป้าหมาย สูงสุดของการนิเทศ ภายใน	3.92	1.09	3.92	.93	3.94	.87	3.93	.91
5. การนิเทศภายในช่วย แก้ปัญหาการสอน	4.06	.48	3.81	.79	3.97	.73	3.94	.72

ตาราง 3 (ต่อ)

เจตคติของครูที่มีต่อการ นิเทศภายในโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน						รวม (N = 336)	
	เล็ก (N = 48)		กลาง (N = 96)		ใหญ่ (N = 192)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
7. การนิเทศภายในทำให้ ครูกล้าแสดงออก	3.50	.80	3.58	.76	3.64	.86	3.60	.83
8. การนิเทศภายในเป็น การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างครูใน โรงเรียน	3.75	.64	3.64	.81	3.73	.84	3.71	.80
10. การนิเทศภายในทำให้ ครูกระตือรือร้นต่อ การสอน	3.90	.52	3.90	.66	3.88	.75	3.89	.69
13. การนิเทศภายในทำให้ ครูได้ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน	4.02	.53	4.03	.57	3.92	.72	3.97	.66
14. การนิเทศภายในเป็น การพัฒนาครู	4.10	.47	4.00	.58	4.04	.70	4.04	.64
18. ในโรงเรียนของท่าน มีความพร้อมที่จะ ดำเนินการนิเทศ ภายในเองได้	3.92	.58	3.63	.58	3.76	.70	3.74	.66

ตาราง 3 (ต่อ)

เจตคติของครูที่มีต่อการ นิเทศภายในโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน						รวม (N = 336)	
	เล็ก (N = 48)		กลาง (N = 96)		ใหญ่ (N = 192)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
19. การนิเทศภายในจะ ช่วยเสริมความ ก้าวหน้าให้แก่ โรงเรียน	4.00	.58	3.89	.60	3.97	.68	3.95	.64
24. การนิเทศภายในเน้น หลักการประชาธิปไตย มากที่สุด	3.98	.56	3.78	.77	3.88	.82	3.86	.78
25. การนิเทศภายในทำให้ ครูยอมรับซึ่งกันและ กันมากขึ้น	3.83	.56	3.79	.66	3.73	.78	3.76	.72
<u>ข้อความทางลบ</u>								
2. การนิเทศภายในเป็น การจับผิดครู	3.90	.66	3.97	.83	3.91	.93	3.93	.87
6. การนิเทศภายในเป็น การสร้างควมยุ่งยาก ให้แก่ครู	3.67	.81	3.49	.91	3.57	1.08	3.56	.99

ตาราง 3 (ต่อ)

เจตคติของครูที่มีต่อการ นิเทศภายในโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน						รวม (N = 336)	
	เล็ก (N = 48)		กลาง (N = 96)		ใหญ่ (N = 192)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
9. ใช้เวลาสำหรับการ นิเทศภายในไปตรวจ แบบฝึกหัดนักเรียนจะ ดีกว่า	3.73	.76	3.53	.93	3.57	.99	3.58	.94
11. การนิเทศภายในทำให้ นักเรียนเสียเวลาใน การเรียนรู้	2.30	.78	2.31	.81	2.12	.79	2.19	.80
12. การนิเทศภายในไม่มี ความจำเป็นสำหรับ ครู	3.92	.68	3.59	.89	3.73	.99	3.72	.93
15. การนิเทศภายในจะทำให้ เกิดความกังวลใจ ในการสอน	3.46	.85	3.10	.97	3.11	1.00	3.16	.98
16. ครูไม่ต้องใช้ความ สามารถของตนเอง เลยเมื่อได้รับการ นิเทศภายในแล้ว	4.15	.62	3.83	.63	3.93	.65	3.93	.65

ตาราง 3 (ต่อ)

เจตคติของครูที่มีต่อการ นิเทศภายในโรงเรียน	ขนาดของโรงเรียน						รวม (N = 336)	
	เล็ก (N = 48)		กลาง (N = 96)		ใหญ่ (N = 192)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
17. การนิเทศภายในเป็น หน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนเท่านั้น	4.00	.65	3.88	.87	3.98	.84	3.96	.83
20. การปฏิบัติงานนิเทศ ภายในโรงเรียนของ ท่านไม่มีโอกาสที่จะ ประสบความสำเร็จ ได้เลย	3.83	.60	3.55	.72	3.63	.86	3.64	.79
21. การจัดนิเทศภายใน จัดได้เป็นครั้งคราว	3.02	1.00	2.96	1.00	2.84	1.06	2.90	1.03
22. การนิเทศภายในเป็น ความภาคภูมิใจของ ผู้บริหารและผู้นิเทศ เท่านั้น	3.77	.75	3.72	.90	3.57	.92	3.64	.90
23. การนิเทศภายในเป็น งานที่ท่านคนเดียวได้	4.25	.60	4.08	.61	4.19	.69	4.17	.65
รวม	3.81	.67	3.69	.77	3.72	.80	3.72	.79

จากตาราง 3 แสดงว่า ครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน ยกเว้น ข้อที่ว่า การนิเทศภายในทำให้นักเรียนเสียเวลาในการเรียน ครูมีเจตคติที่ดีอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.19$) กล่าวคือ ครูในทุกขนาดของโรงเรียนเห็นว่าการนิเทศภายในทำให้นักเรียนเสียเวลาเรียน และข้อที่ว่า การนิเทศภายในจะทำให้เกิดความกังวลใจในการสอน กับข้อที่ว่า การจัดการนิเทศภายในจัดได้เป็นครั้งคราว ครูมีเจตคติที่ดีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16, 2.90$ ตามลำดับ) กล่าวคือครูไม่แน่ใจว่าการนิเทศภายในจะทำให้เกิดความกังวลใจในการสอน และไม่แน่ใจว่าการนิเทศภายในจัดได้เป็นครั้งคราว

เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อก็พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนทุกขนาด มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อที่ว่า การนิเทศภายใน ทำให้นักเรียนเสียเวลาในการเรียน ครูในโรงเรียนทุกขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีเจตคติที่ดีอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.30, 2.31$ และ 2.12 ตามลำดับ) กล่าวคือ ครูเห็นว่า การนิเทศภายในทำให้นักเรียนเสียเวลาในการเรียน สำหรับข้อที่ครูในโรงเรียนทุกขนาดมีเจตคติที่ดีอยู่ในระดับปานกลางคือ ข้อที่ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนจะทำให้เกิดความกังวลใจในการสอน ($\bar{X} = 3.46, 3.10$ และ 3.11 ตามลำดับ) กล่าวคือ ครูในโรงเรียนทุกขนาดไม่แน่ใจว่าการนิเทศภายในจะทำให้ครูเกิดความกังวลใจในการสอน กับข้อที่ว่า การจัดการนิเทศภายในจัดได้เป็นครั้งคราว ($\bar{X} = 3.02, 2.96$ และ 2.84 ตามลำดับ) กล่าวคือ ครูในโรงเรียนทุกขนาดไม่แน่ใจว่าการนิเทศภายในจัดได้เป็นครั้งคราว ส่วนข้อที่ว่า การนิเทศภายในเป็นการสร้างความยุ่งยากให้แก่ครูนั้น โรงเรียนขนาดกลางมีเจตคติที่ดีในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) กล่าวคือ ครูในโรงเรียนขนาดกลางไม่แน่ใจว่าการนิเทศภายในเป็นการสร้างความยุ่งยากให้แก่ครู ในขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดใหญ่ มีเจตคติที่ดีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$ และ 3.57 ตามลำดับ)

3. เปรียบเทียบความเข้าใจและเจตคติของครู ที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ผลปรากฏดังตาราง 4 - 5

ตาราง 4 เปรียบเทียบความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวมตามขนาด
ของโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายใน โรงเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	11.14	5.57	1.60
ภายในกลุ่ม	333	1157.86	3.48	
รวม	335	1169.00		
ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.25	3.63	1.32
ภายในกลุ่ม	333	918.39	2.76	
รวม	335	925.64		

ตาราง 4 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.69	2.35	1.54
ภายในกลุ่ม	333	508.30	1.53	
รวม	335	513.00		
ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนรวมทุกด้าน				
ระหว่างกลุ่ม	2	43.67	21.84	2.13
ภายในกลุ่ม	333	3414.61	10.25	
รวม	335	3458.29		

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนและด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่า ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน และรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 5 เปรียบเทียบเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.50	0.25	1.37
ภายในกลุ่ม	333	61.32	0.18	
รวม	335	61.82		

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่
มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวได้ว่า
ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่มีขนาดต่างกัน มีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกัน
2. ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่มีขนาดต่างกัน มีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2538 จำนวน 2,518 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2538 จำนวน 336 คน ใช้เกณฑ์กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ แต่ละขนาดของโรงเรียนจะสุ่มตัวอย่างจำนวน 12 โรงเรียน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนละ 4 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 48 คน โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนละ 8 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 96 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนละ 16 คน จะได้กลุ่มตัวอย่าง 192 คน รวมทั้งสิ้น 336 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แล้วนำหนังสือส่งต่อไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เพื่อขอหนังสืออนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียนต่อไป ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยส่งแบบทดสอบและแบบสอบถามไปจำนวน 336 ฉบับ ได้รับกลับมา 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เป็นฉบับที่สมบูรณ์ และเชื่อถือได้ทั้งหมด 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าความถี่ข้อมูลส่วนตัวของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน .
2. หาจำนวนและร้อยละของระดับความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
3. หาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
4. เปรียบเทียบความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ในด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทั้งเป็นรายด้าน และโดยรวมทุกด้าน โดยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)
5. เปรียบเทียบเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ทั้งเป็นรายข้อ และโดยรวมทุกข้อ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาค้นคว้า ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกได้ดังนี้

1.1 ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนโดยรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม คือมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 59.21, 55.73 และ 55.64 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนที่พบว่า ทุกขนาดของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม คือมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 47.00, 42.57 และ 42.00 ตามลำดับ

1.2 ครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

2. เปรียบเทียบความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำแนกได้ดังนี้

2.1 ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่มีขนาดต่างกัน มีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ที่มีขนาดต่างกัน มีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี พบว่า

1. ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวมเมื่อจำแนกตาม
ขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า มีค่าเฉลี่ย
ใกล้เคียงกัน คือ มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 59.21, 55.73 และ 55.64 ตามลำดับ ซึ่งเป็น
ค่าเฉลี่ยที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ายังไม่เป็นไปตามความคาดหวังของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้พยายามใช้การกำกับดูแลและการนิเทศเป็น
มาตรการในการดำเนินการด้านนโยบายเร่งรัดคุณภาพการประถมศึกษาให้เกิดความเคลื่อนไหว
ในด้านการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะการนิเทศภายในโรงเรียน ประกอบกับสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้วางโครงการฝึกอบรม ผู้บริหารโรงเรียน และครู
อาจารย์ บุคลากรของกลุ่มโรงเรียนทั่วประเทศทั้งยังกำหนดให้ทุกโรงเรียนดำเนินการนิเทศ
ภายในอย่างเป็นระบบ กำหนดเป้าหมายให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนในสังกัด สามารถ
ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนได้ในระดับดี ภายในปี 2539 (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 5 - 6) โดยได้จัดทำคู่มือดำเนินการตามโครงการ
นิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ปีงบประมาณ 2535 - 2539 ให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนยึดถือปฏิบัติ นอกจากนี้ยังได้
ผลิตชุดสื่อ และเครื่องมือการนิเทศภายในโรงเรียน ให้ผู้บริหารและครูได้ศึกษาหาความรู้
และยึดเป็นแนวทางในการดำเนินการนั้น ตามข้อเท็จจริงแล้ว การดำเนินการด้านการฝึกอบรม
เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูนั้น ยังขาดการปฏิบัติอย่างจริงจัง ในส่วนของเอกสาร สื่อ
และเครื่องมือในการนิเทศภายในโรงเรียนที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรีสั่งให้
โรงเรียนเพียงโรงเรียนละ 1 ชุด เท่านั้น และโรงเรียนก็ไม่ได้ดำเนินการเพื่อแจกจ่ายให้
คณะครูได้ศึกษาอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ผลการวิจัยของ แผ้ว รุจิรัตน์บุตร (2531 : 112)
ซึ่งศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ยังพบว่า การปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศการศึกษา
ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจากปัญหาโดยรวม
ทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า ครูต้องการให้มีการจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการดำเนินการ
นิเทศภายในโรงเรียนเป็นจำนวนมาก

จากการพิจารณาผลการวิจัย เป็นรายด้าน คือด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 61.47, 60.57 และ 43.86 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน คือด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ยกเว้นด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ที่มีค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 43.86 ซึ่งต่ำกว่า 2 ด้านที่กล่าวข้างต้น คือ ร้อยละ 61.47 และ 60.57 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายใน และการปฏิบัติงานนิเทศภายใน เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย ครูสามารถศึกษาหาความรู้จากเอกสาร คู่มือหรือสื่ออื่น ๆ ได้ แต่การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนนั้นเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยาก และเป็นเรื่องที่ยากลำบาก เพราะการประเมินผลการนิเทศเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวางแผน และการวางโครงการนิเทศภายในโรงเรียน เมื่อโรงเรียนไม่ได้ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูจึงขาดการดำเนินงานด้านการประเมินผลการนิเทศภายใน ทำให้ครูมีความเข้าใจในด้านนี้ยังไม่ดีพอ และที่สำคัญตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันยังไม่เกณฑ์มาตรฐานการประเมินผลหรืองานวิจัยในด้านการประเมินผลของการนิเทศภายในโรงเรียนที่แน่นอนตายตัวที่จะเห็นผลได้อย่างชัดเจน ประกอบด้วยครูเองก็ขาดประสบการณ์ในเรื่องการประเมินผลการนิเทศอีกด้วย

2. เจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งเป็นรายข้อ และโดยรวม จำแนกตามขนาดของโรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่าครูมีเจตคติที่ดีอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันครูมีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงได้ทำหน้าที่ทั้งเป็นผู้ให้การนิเทศและรับการนิเทศอย่างดี โดยเฉพาะบทบาทที่ให้การนิเทศก็จะทำหน้าที่เป็นวิทยากรที่ดีของครูทุกโอกาส ให้คำแนะนำแหล่งวิชาการให้บริการ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้รับการนิเทศ ช่วยจัดทำโครงการในการแก้ปัญหาพร้อมกับพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เมื่อครูประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน จะทำให้มีความรู้สึกมั่นใจในการปฏิบัติงาน และมีความรู้สึกที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรวดี ปัญะโรทัย (2529 : 208 – 213) ที่ศึกษาเรื่องความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเทศบาล พบว่า ครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับมาก

3. จากผลการเปรียบเทียบความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวนตามขนาดของโรงเรียน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่าครูมีความเข้าใจต่อการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกันและอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แม้ว่าโรงเรียนประถมศึกษาทุกขนาดในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี ส่วนมากมักจะตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่ค่อนข้างเจริญ การคมนาคมสะดวก และได้รับความรู้ข่าวสารเหมือนกัน การปฏิบัติตามโครงการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี เหมือน ๆ กันก็ตาม แต่ครูอาจจะไม่ได้ทราบข่าวสารต่าง ๆ โดยทั่วถึงก็ได้จึงทำให้ผลวิจัยเป็นเช่นนั้น

4. ผลจากการเปรียบเทียบเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวนตามขนาดของโรงเรียน คือโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่าครูมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูในโรงเรียนทุกขนาดได้ตระหนักในความมุ่งหมายของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า เป็นกระบวนการร่วมมือกันในการพัฒนา หรือปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบกับโรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้กัน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูในการที่จะพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันมีค่อนข้างมาก จึงทำให้ครูมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รติพร สุภรัตน์ ที่ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี (2528 : 186) ที่พบว่า เมื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาระหว่างครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ และกลาง เล็กกับเล็กมากแล้ว พบว่าครูมีเจตคติไม่แตกต่างกันแสดงให้เห็นว่าขนาดของโรงเรียนไม่มีผลทำให้ครูมีเจตคติต่อการนิเทศภายในโรงเรียนแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางเพื่อนำข้อค้นพบไปปรับปรุงแก้ไข คือ

1. จากข้อค้นพบที่ว่า ความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน โดยรวม ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ โรงเรียนจึงควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน โดยเฉพาะเน้นในด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนเสมอ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังจะเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยศึกษานิเทศและศึกษานิเทศก์จังหวัดจะได้วางโครงการสร้างความเข้าใจแก่ครูโดยส่วนรวมด้วย
2. ควรใช้วิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่ครู เพื่อให้ได้รับความรู้โดยตรงจากการลงมือปฏิบัติจริงมากกว่าการให้ศึกษาเอกสารเพียงอย่างเดียว ซึ่งครูมักจะไม่ได้มีความรู้อย่างทั่วถึง และจริงจัง
3. จากข้อค้นพบที่ว่าครูมีเจตคติที่ดีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากนั้น จะเป็นนิมิตหมายอันดีที่ผู้บริหารจะดำเนินการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนให้ได้รับผลสำเร็จอย่างดี จึงควรเป็นผู้นำและกระตุ้นให้ครูได้ให้ความร่วมมือในกิจกรรมทุกชนิดที่โรงเรียนจัดอย่างจริงจังต่อเนื่อง และเต็มใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องเดียวกันนี้ กับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอื่นหรือเขตการศึกษาอื่น ๆ โดยใช้ตัวแปรเป็นวุฒิการศึกษา หรือประสบการณ์ในการทำงาน
2. ควรมีการวิจัยเรื่องปัจจัยอื่น นอกเหนือจากความเข้าใจและเจตคติของครูที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
3. ควรมีการวิจัย ความต้องการการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง
4. ควรมีการวิจัยหลักสูตรการจัดอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี, สำนักงาน. คู่มือการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
(ฉบับปรับปรุง). นนทบุรี : หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นนทบุรี, 2535. อัดสำเนา. |

_____. รายงานการนิเทศการศึกษา ปีการศึกษา 2536. นนทบุรี : หน่วยงานนิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี, 2537. อัดสำเนา. |

การประถมศึกษาจังหวัดพะเยา, สำนักงาน. รายงานผลการวิจัยเรื่องศึกษาผลการนิเทศ
ภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา. พะเยา :

หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา, 2532. อัดสำเนา.

กิตติมา ปรีดีติติก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต,
2532. |

กิตติ ปาประโคน. การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. ปรินิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

เกียรติศักดิ์ มุขแจ้ง. สภาพและความต้องการการนิเทศภายในของครูโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก. ปรินิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน, 2533. อัดสำเนา. |

โกศล มีคุณ. การวิจัยเชิงทดลองฝึกรวมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสวม

บทบาทของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา. |

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยกองการวิจัยและ
วางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2528. |

_____. เอกสารชุดการนิเทศการศึกษา การนิเทศภายในโรงเรียน. เล่มที่ 1.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2529. |

_____. การนิเทศติดตามผลและประเมินผลการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2531. อัดสำเนา. |

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ปีทองการนิเทศประสมการณใน

การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ, 2532. (เอกสาร สน. ที่ 47/2532). |

_____. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา,
2534. || ④

_____. รายงานผลการวิจัยเรื่องการจัดสรรงบประมาณและการวิเคราะห์ต้นทุนสำหรับ
การศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2535. || ③

ชวาล แพรัตกุล. เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520. || ①⑤

_____. รายงานความก้าวหน้าของโครงการสร้างแบบทดสอบมาตรฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 7.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาพระสุเมรุ, 2523.

เชิดศักดิ์ โฆวสินธุ์. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์, 2527. |

โชคดี สักดิ์สวัสดิ์. ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษา
ของคณะกรรมการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง. อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2518. (รายงานวิจัยฉบับที่ 18 สถาบันระหว่างชาติ
สำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก). |

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. จุดหมายสำหรับการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร : แนวคิด
และแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2527. |

ธีรบรรณ นิช่างทอง. การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของ
ศึกษานิเทศก์อำเภอ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2529. อัดสำเนา. //

นิพนธ์ ภูริฉาย. รายงานการวิจัยการพัฒนาการนิเทศเพื่อให้โรงเรียนพัฒนาตนเอง.
ยะลา : สำนักงานศึกษาธิการเขต. เขตการศึกษา 2 จังหวัดยะลา,
2535. |

- นิพนธ์ ไทพานิช. เทคนิคการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535. |
- บันลือ พลกะวัน และวรรณพร ภิรมย์รัตน์. การประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2535. |)
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2526.
- แก้ว รุจิระนันท์บุตร. การศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง. ปริณิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2531. อัดสำเนา. ||
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. || ๕
- ไพฑูริย์ อินทรีวิชา. หลักและวิธีการวัดเจตคติ. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2517. |
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2523. ||| ๕
- ภิญโญ สาธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2519. |
- ยง วัชรวัลคุ. การนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิตไทย, 2524. |
- รติพร สุภรัตน์. การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา. ||
- เรวดี บัญจะโรทัย. การศึกษาความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครูโรงเรียนเทศบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา. |||| ๕
- ลลนา สาริมาน. การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา. |
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2538. ||||| ๕

วรุณี วชิรกิจโกศล. การศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารและครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อัดสำเนา. |

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : อาร์ดกราฟิค, 2538. ||

วิชัย เกียรติยาจารย์. ความพร้อมในการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้

ปฏิบัติการ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา. |

วิเชียร เกตุสิงห์. "คำเฉลยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้,"

ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 18(3) : 8 - 11 ; กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2538.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. อิหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง

พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2535.

สังัด อุทรานันท์. การนิเทศการศึกษา : หลักสูตร ทฤษฎี และปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2530. ||||| 3

ส.วาสนา ประवालพุกภัย. การวางแผนการประเมินที่มีคุณค่า : การประเมินแผนของ

โครงการ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ, 2529. |

สมาน อัสวภูมิ. การสร้างโปรแกรมการฝึกอบรมการนิเทศแบบคลินิก. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา. ||

สมพล ธงสีลา. กระบวนการจัดการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา. |

สุวันณา ทัดเทียม. กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. อัดสำเนา.

โสภณ รอดทอง. ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสามัญศึกษาประจำ

จังหวัด. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา. |

อัมไพโร ใจกล้า. ความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน :
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. ปรินทิพพานิช กศ.ม. พิษณุโลก :
 มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2535. อัดสำเนา.

อาคม จันทสนธิ. "การนิเทศภายในโรงเรียน," เอกสารสัมมนาเรื่องการส่งเสริมการ
นิเทศภายในโรงเรียนของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา. | 11 (5)

อารียา สุทธิวิสัย. "ครูใหญ่มีการนิเทศภายในโรงเรียน," ครูเชียงราย. 21(12) :
 16 - 17 ; กันยายน 2528. |

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ กิงคารวัฒน์. หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศ
ภายในสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์,
 2528. | 11 (6)

อุทุมพร ทองอุไทย. สารบบงานนอกจุดมุ่งหมายทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523. |

Burton, William H. and Leo J. Brueckner. Supervision : A Social
Process. New York : Haper and Row, 1965.

Goldhammey, John. Under the influence : the destructive effects of
group dynames. Amherst, N.Y. Prometheus Books, 1996.

Harris, Ben M. Supervision Behavior in Education. 2nd ed. Englewood
 Cliffs, New Jersey : Prentice - Hall, 1975. |

Kimball, Wiles. Supervisor for Better School. New York : Prentice
 Hall, 1967.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan "Determining Sample Size
 for research Activities," Journal of Educational and
Psychological Measurement. 30(3) : 607 - 610 ; Autumn, 1970.

Newcomb, Theodore M. Social Psychology. New York : The Dryden
 Press, Inc., 1950.

Shaw, Marvin Evert. 1919 - Scales for the measurement of attitudes,
by Marvin E. Shaw and Jack M Wright. New York : Mc Graw -
 Hill, 1967.

ภาคผนวก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.ประสพ แสนคำเครือ
 สังกัด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ตำแหน่ง อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา

2. ดร.ปัญญา แก้วกียูร
 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ

3. นางชโลมใจ ภิงคารวัฒน์
 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ

4. นายธีรพงศ์ ทวีวรรณ
 สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
 ตำแหน่ง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

5. นางชัคเจน ไทยแท้
 สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
 ตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1. โรงเรียนวัดปราสาท
2. โรงเรียนวัดฝาง
3. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 55
4. โรงเรียนวัดแจ้งศิริสัมพันธ์
5. โรงเรียนวัดปากน้ำ (พิบูลสงคราม)
6. โรงเรียนวัดทางหลวงโพธิ์ทอง
7. โรงเรียนชุมชนวัดสมรโกฏิ
8. โรงเรียนวัดตาหนักใต้
9. โรงเรียนวัดกู่ (นันทาภิวัฒน์วิทยา)
10. โรงเรียนวัดสิงห์ทอง
11. โรงเรียนวัดบางบัวทอง
12. โรงเรียนวัดบางพูดใน
13. โรงเรียนวัดบ่อ (นันทวิทยา)
14. โรงเรียนผาสุกมณีจักร มิตรภาพ
15. โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์
16. โรงเรียนบ้านหนองเพรางาย
17. โรงเรียนบ้านคลองหนึ่ง
18. โรงเรียนบ้านราษฎร์นิม
19. โรงเรียนติมาอูปถัมภ์
20. โรงเรียนชุมชนวัดไทรน้อย
21. โรงเรียนวัดสิงห์ (แจ่มชื่นวิทยาคม)
22. โรงเรียนวัดสำโรง (หิรัญราษฎร์ภักดีวิทยา)
23. โรงเรียนวัดรวก (พร้อมพิทยาคาร)
24. โรงเรียนวัดเชิงกระบือ
25. โรงเรียนวัดสุนทรธรรมิการาม

26. โรงเรียนวัดอุบลวนาราม
27. โรงเรียนวัดชลอ
28. โรงเรียนวัดมะเดื่อ
29. โรงเรียนบางคูวัด
30. โรงเรียนวัดบางรักใหญ่ (สายอักษรศรี)
31. โรงเรียนแสงประเสริฐ
32. โรงเรียนชุมชนวัดบางไผ่
33. โรงเรียนวัดพระเงิน
34. โรงเรียนวัดเสาธงหิน
35. โรงเรียนชุมชนวัดบางโค
36. โรงเรียนวัดพิบูลเงิน

(สำเนา)

ที่ ทม 1007/3035

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

2 กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวศุภพร คล้ายเฒ่า เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.สมหมาย รอดโพธิ์ทอง

ประธาน

รศ.นิภา ศรีโพธิ์โรจน์

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความ
ร่วมมือให้ครูในสังกัดโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

(สำเนา)

ที่ ศธ 1404/446

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ กทม.

23 กรกฎาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้อนุญาตให้ นางสุภาพร คล้ายเฒ่า นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เก็บข้อมูลเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา" สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี โดยขอความร่วมมือจากครูในสังกัดของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนี้ เป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมหนังสือนี้ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2539 ทั้งนี้ผู้วิจัยจะไปประสานงานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลดังกล่าวคือ

ขอแสดงความนับถือ

เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

กองวิชาการ

โทร. 2805559 - 63

โทรสาร. 2810588

(สำเนา)

ที่ ศธ 1430/5254

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

ถนนประชาราษฎร์ นนทบุรี 11000

8 สิงหาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียน จำนวน 1 ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แจ้งว่าได้อนุญาตให้ นางสุภาพร คล้ายเอม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เก็บข้อมูลเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา" ในการนี้สัถต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตอบแบบสอบถามในระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2539 ทั้งนี้ผู้วิจัยจะไปประสานงานด้วยตนเอง

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จึงให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
แจ้งสถานศึกษาในสังกัด ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเสนาฯ สามไชย)

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

ฝ่ายบริหารทั่วไป

โทร. 5252175

(สำเนา)

ที่ ศช 1430.01/1950

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี

ถนนประชาราษฎร์ นนทบุรี 11000

9 สิงหาคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางศุภพร คล้ายเฒ่า นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัย เพื่อเสนอเป็น
วิทยานิพนธ์เรื่อง "ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี" ในการนี้จึงมีความประสงค์จะขอแจก
แบบสอบถามแก่ครูของโรงเรียนนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรีได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยดังกล่าว
จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สมควรให้
การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรจง มัธยาภักดิ์)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเมืองนนทบุรี

ฝ่ายบริหารทั่วไป

โทร. 5253070

(สำเนา)

ที่ ศธ 1430.03/1057

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางกรวย

ถนนบางกรวย - ไทรน้อย หมู่ 11130

9 สิงหาคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางสุภาพร คล้ายเอม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็น
วิทยานิพนธ์เรื่อง "ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี" ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์จะขอแจกแบบ
สอบถามแก่ครูของโรงเรียนนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางกรวยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยดังกล่าว
จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สมควรให้
การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายจันทงค์ แป้นเจริญ)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบางกรวย

งานบริหารทั่วไป

โทร. 4475645

(สำเนา)

ที่ ศธ 1430.04/1647

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางบัวทอง
วัดบางไผ่ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี 11110

9 สิงหาคม 2539

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ครูใหญ่/อาจารย์ใหญ่/ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วย นางศุภพร คล้ายเอม นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็น
วิทยานิพนธ์เรื่อง "ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี" ในการนี้ผู้วิจัยมีความประสงค์จะขอแจกแบบ
สอบถามแก่ครูของโรงเรียนนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบางกรวยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การวิจัยดังกล่าว
จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สมควรให้
การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมบุรณ์ ปิยนลินมาศ)

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอบางบัวทอง

งานบริหารทั่วไป

โทร. 5711743

เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

เครื่องมือฉบับนี้ เป็นแบบทดสอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยต้องการวัดความเข้าใจและเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป เกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน มีคำถาม 33 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน มีคำถาม 25 ข้อ

เครื่องมือทั้ง 3 ตอน จะมีคำชี้แจงการตอบในแต่ละตอน กรุณาอ่านและทำความเข้าใจในคำชี้แจงนั้น ๆ ก่อนลงมือตอบ

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับขนาดของโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
โรงเรียนที่ท่านทำการสอนอยู่เป็น

( ) โรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน)

( ) โรงเรียนขนาดกลาง (มีนักเรียน 121 - 300 คน)

( ) โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2

แบบทดสอบความเข้าใจของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

คำชี้แจง แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 33 ข้อ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบมี 4 ตัวเลือก โปรดทำทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย X ทับตัวอักษร ก, ข, ค หรือ ง หน้าข้อความ ที่ตรงกับความเข้าใจหรือข้อความที่ใกล้เคียงกับความเข้าใจของท่านมากที่สุด เพียงข้อเดียว

ด้านความรู้พื้นฐานในการนิเทศภายในโรงเรียน

1. ข้อใดเป็นความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน ที่เหมาะสมที่สุด
  - ก. การตรวจเยี่ยมห้องเรียน
  - ข. การแนะนำช่วยเหลือด้านวิชาการแก่ครู
  - ค. การบริหารเกี่ยวกับด้านการเรียนการสอน
  - ง. การทำงานร่วมกันระหว่างครูกับบุคลากรในโรงเรียน

2. ข้อใดคือวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุด ของการนิเทศภายในโรงเรียน
  - ก. ช่วยให้ครูเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน
  - ข. ช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
  - ค. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับครูทุกคน
  - ง. ช่วยให้ครูสามารถนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการสอนได้อย่างเหมาะสม

3. ข้อใดเป็นลักษณะของครูที่ช่วยให้การจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ประสบผลสำเร็จ ได้ดีที่สุด
  - ก. มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
  - ข. เข้าใจหลักสูตรและสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
  - ค. สามารถพัฒนาตนเองแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม
  - ง. เข้าใจปัญหาและมีจุดมุ่งหมายของการศึกษา เป็นเครื่องชี้นำในการสอนอยู่เสมอ

4. ข้อใดคือจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด ของการนิเทศภายในโรงเรียน
  - ก. นโยบายของผู้บริหารโรงเรียน
  - ข. ความต้องการของผู้รับการนิเทศ
  - ค. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู
  - ง. ความต้องการและความจำเป็นของโรงเรียน

5. ข้อใดเป็นตัวบ่งชี้ว่าการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ประสบความสำเร็จ
  - ก. ผู้บริหารโรงเรียนสามารถดำเนินการนิเทศด้วยตนเองได้
  - ข. นักเรียนพัฒนาการเรียนการสอนในด้านวิชาการและวิชาชีพ
  - ค. ครูสามารถดำเนินการเรียนการสอนได้ตามที่หลักสูตรกำหนด
  - ง. ผู้รับการนิเทศสามารถพัฒนาตนเองได้ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

6. ข้อใดเป็นสาเหตุของการนิเทศภายในโรงเรียน
  - ก. ครู อาจารย์ ไม่เข้าใจหลักสูตร
  - ข. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
  - ค. อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ลำบาก
  - ง. ถูกทุกข้อ

7. ข้อใดเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาที่สุด ในการนิเทศภายในโรงเรียน
  - ก. ครูผู้สอนทุกคนสามารถนิเทศกันเองได้
  - ข. ผู้บริหารมีความสามารถในการนิเทศสูง
  - ค. ครูผู้สอนสามารถแก้ไขปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนได้
  - ง. ผู้บริหารและคณะครูสามารถรับผิดชอบและดำเนินการนิเทศได้

8. การนิเทศภายในโรงเรียนจะประสบความสำเร็จ ถ้าจัดให้มีในเรื่องใดมากที่สุด
  - ก. การวางแผนงานอย่างมีระบบ
  - ข. การติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ
  - ค. ความชัดเจนในเรื่องวัตถุประสงค์ และนโยบายของโครงการนิเทศการศึกษา
  - ง. การให้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมคิดในการวางแผน และการร่วมกันปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ

9. ครูผู้รับการนิเทศควรมีบทบาทใด ในการนิเทศภายในโรงเรียน
  - ก. ผู้นำ
  - ข. ผู้ตาม
  - ค. ผู้สนับสนุน
  - ง. ผู้มีส่วนร่วม

10. ข้อใดเป็นคุณลักษณะของผู้นำเทศที่เหมาะสมที่สุด
  - ก. เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
  - ข. เป็นผู้ริเริ่ม และปฏิบัติงานด้วยใจรัก
  - ค. เป็นผู้นำ มีความรู้ ความสามารถด้านการนิเทศและการสอน
  - ง. เป็นผู้มีเหตุผลและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนิเทศภายใน

11. ข้อใดเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของครู ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้นำนิเทศภายในโรงเรียน
  - ก. ใจกว้าง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น
  - ข. มีเหตุผลและร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่
  - ค. เป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ และความคิดริเริ่ม
  - ง. มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี และทำงานนิเทศภายในนาน

12. ข้อใดเป็นลักษณะของพื้นที่ ที่จะได้รับความร่วมมือเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน
จากครูมากที่สุด
  - ก. มนุษย์สัมพันธ์ดี
  - ข. ประชาสัมพันธ์ดี
  - ค. รอบรู้งานนิเทศดี
  - ง. ทำงานนิเทศมานาน

13. ครูผู้รับการนิเทศควรกระทำตนในลักษณะใด จึงจะช่วยให้การประชุมปรึกษาหารือทางการ
นิเทศภายในโรงเรียนประสบความสำเร็จได้
  - ก. มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน
  - ข. มีความเคารพในระบบอาวุโส
  - ค. เปิดเผยไม่ปิดบังความรู้สึกของตนเอง
  - ง. ยอมรับฟัง และวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้อื่น

14. บุคลากรใดเป็นผู้ให้ข้อมูลด้านปัญหาในการเรียนการสอน ของโรงเรียนในแต่ละแห่งได้ดี
ที่สุด
  - ก. ศึกษาพิเศษ
  - ข. ครู อาจารย์
  - ค. ผู้บริหารโรงเรียน
  - ง. หัวหน้ากลุ่มวิชา และหัวหน้าระดับชั้น

15. วิธีการใดที่ได้ผลดีและง่ายต่อการศึกษาสภาพความเป็น สหรับการนิเทศภายใน
โรงเรียน
  - ก. การระดมสมอง
  - ข. การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล
  - ค. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและรายงานต่าง ๆ
  - ง. การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจหรือแบบสอบถาม

ด้านการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน

16. ควรดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างไร จึงจะทำให้งานนิเทศประสบผลสำเร็จมากที่สุด
  - ก. การวางแผนและทำงานร่วมกัน
  - ข. การวินิจฉัยสั่งการโดยผู้บริหาร
  - ค. การประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ
  - ง. การตรวจสอบผลงานอย่างสม่ำเสมอ

17. ท่านคิดว่าโครงการข้อใดที่ผู้นำนิเทศควรจัดทำเป็นอันดับแรก เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่
  - ก. โครงการอบรมครูเพื่อการใช้หลักสูตร
  - ข. โครงการจัดทำแผนการเรียนของหลักสูตร
  - ค. โครงการอบรมการวัดและประเมินผลเพื่อการใช้หลักสูตร
  - ง. โครงการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร

18. โครงการใดที่ช่วยพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
  - ก. โครงการพัฒนาจริยธรรมของครู
  - ข. โครงการพัฒนาคุณภาพการสอนของครู
  - ค. โครงการประชุมปฏิบัติการเรื่องการจัดทำสื่อการสอน
  - ง. โครงการประชุมปฏิบัติการเรื่องการวัดและประเมินผล

19. ข้อใดเป็นกิจกรรมการนิเทศอันดับแรก ที่ควรนำมาใช้กับครูบรรจุใหม่หรือย้ายมาใหม่
  - ก. การจัดการปฐมนิเทศ
  - ข. การให้คำปรึกษาด้านการสอน
  - ค. การแนะนำและเยี่ยมชมสถานที่
  - ง. การมอบหมายตารางสอนและแนะนำชั้นเรียน

20. ถ้าจะให้ครูเข้าใจการสอนทักษะปฏิบัติ ผู้นิเทศควร เลือกใช้กิจกรรมใดในการนิเทศ
- ก. การประชุมอบรม
  - ข. การประชุมสัมมนา
  - ค. การอบรมเชิงปฏิบัติการ
  - ง. การสาธิตการเรียนการสอน
21. วิธีการใดที่ช่วยให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน และช่วยสร้างเจตคติที่ดีได้ที่สุด
- ก. ประชุมชี้แจงและแจกเอกสาร
  - ข. การอภิปรายกลุ่มในการสัมมนา
  - ค. การบรรยาย และศึกษาเอกสาร
  - ง. การไปทัศนศึกษา และศึกษาเอกสาร
22. ข้อใดเป็นวิธีการที่ท่านจะ เลือกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศยอมรับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
- ก. แสดงวุฒิที่เหนือกว่าให้ผู้รับการนิเทศยอมรับความสามารถ
  - ข. ชี้ให้ผู้สนทนาเห็นข้อผิดพลาดของเขา และเสนอแนะวิธีแก้ไข
  - ค. นำเอกสาร หลักฐาน ข้อมูลมาประกอบให้เห็นความสำคัญของข้อมูล
  - ง. เสริมความคิดเห็นในข้อเสนอแนะของผู้รับการนิเทศ ให้เขาคิดว่าเป็นความคิดเห็นของเขา
23. กิจกรรมการนิเทศใดที่ให้ความรู้ด้านการใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการสอนวิชาชีพได้ดีที่สุด
- ก. การสาธิต
  - ข. การอบรม
  - ค. การบรรยาย
  - ง. การจัดนิทรรศการ

24. ถ้าผู้นิเทศได้รับการขอร้อง ได้สาธิตวิธีสอนวิธีใดวิธีหนึ่ง ในระหว่างที่ไปเยี่ยมห้องเรียน ผู้นิเทศควรปฏิบัติอย่างไร
- จัดเวทีทัศน์แสดงวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพมาฉายให้ดู
  - ทำการสาธิตทันทีเพราะเป็นผู้นิเทศต้องมีความพร้อมอยู่เสมอ
  - ขอเวลาเตรียมเรื่อง วิธีสอน อุปกรณ์ และทำความเข้าใจกับเด็กที่จะไปสอน
  - แนะนำให้ดูการสอนของครูในชั้นเรียนอื่น ๆ ที่สอนดีพอเป็นตัวอย่างแทนได้
25. ผู้นิเทศควรเลือกใช้กิจกรรมใด ในการนิเทศการสอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์
- การสาธิตการสอน
  - การประชุมสัมมนา
  - การเยี่ยมชั้นเรียน
  - การอบรมเชิงปฏิบัติการ
26. กิจกรรมใดที่ต้องอาศัยความพร้อมของผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศมากที่สุด
- การประชุมสัมมนา
  - การสังเกตการสอน
  - การศึกษานอกสถานที่
  - การอบรมเชิงปฏิบัติการ

ด้านการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน

27. การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ควรประเมินด้านใดมากที่สุด
- ด้านความสำเร็จของนักเรียน
  - ด้านการใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์
  - ด้านเทคนิควิธีการที่ใช้ในการนิเทศ
  - ด้านการจัดการเรียนการสอนทั้งหมดของโรงเรียน

28. ใครคือผู้ที่มีหน้าที่ในการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน
- ก. ผู้นิเทศ
  - ข. ผู้นิเทศและครู
  - ค. ผู้ที่ได้รับมอบหมาย
  - ง. ผู้บริหารโรงเรียน
29. ข้อใดเป็นเป้าหมายสำคัญ ในการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน
- ก. ผู้บริหารตรวจสอบการทำงานของครูได้
  - ข. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น
  - ค. นำผลสรุปจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข
  - ง. ขวัญและกำลังใจของบุคลากรที่ร่วมในโครงการดีขึ้น
30. ข้อใดเป็นขั้นตอนสำคัญ ในการประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน
- ก. การบันทึกการประเมินผลการนิเทศ
  - ข. การดำเนินการประเมินผลการนิเทศ
  - ค. การใช้รูปแบบการประเมินผลการนิเทศ
  - ง. ความร่วมมือของบุคลากรในกระบวนการนิเทศ
31. การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียน ควรประเมินเมื่อใด
- ก. เมื่อผู้บริหารสั่ง
  - ข. เมื่อสิ้นภาคเรียนที่ 1
  - ค. เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ
  - ง. ตลอดระยะเวลาดำเนินการนิเทศ

32. เหตุใดที่ทำให้การประเมินผลการนิเทศภายในโรงเรียนไม่เห็นผลเด่นชัด
- ก. ยังไม่มีเกณฑ์มาตรฐาน
  - ข. ไม่มีการบันทึกผลการประเมิน
  - ค. ไม่ปฏิบัติตามการบันทึกผลการประเมิน
  - ง. การนิเทศยังไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน
33. การประเมินผลในเรื่องใด ที่ต้องใช้ความเป็นกลางมากที่สุด
- ก. ประเมินผลครู
  - ข. ประเมินผลตนเอง
  - ค. ประเมินผลผู้บริหารโรงเรียน
  - ง. ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 3

แบบสอบถามเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน

คำชี้แจง จะสอบถามเจตคติของครูที่มีต่อการนิเทศภายในโรงเรียน มีจำนวนทั้งสิ้น 25 ข้อ แต่ละข้อคำถามจะมีค่าระดับความรู้สึก 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

โปรดพิจารณาคำถามแล้วทำเครื่องหมาย / ในช่องค่าระดับที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียว

รายการที่	การนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับความรู้สึก				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	ท่านมีความรู้สึกในเรื่องต่อไปนี้ อย่างไร					
1	การนิเทศภายในมีส่วนช่วยให้การ สอนดีขึ้น					
2	การนิเทศภายในเป็นการจับผิดครู					
3	การนิเทศภายในช่วยส่งเสริม คุณภาพการเรียนของนักเรียน					
4	นักเรียนคือเป้าหมายสูงสุดของ การนิเทศภายใน					
5	การนิเทศภายในช่วยแก้ปัญหา การสอน					
6	การนิเทศภายในเป็นการสร้าง ความยุ่งยากให้แก่ครู					

รายการ ที่	การนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับความรู้สึก				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
7	การนิเทศภายในทำให้ครู กล้าแสดงออก					
8	การนิเทศภายในเป็นการสร้างความ ความสัมพันธ์ระหว่างครูใน โรงเรียน					
9	ใช้เวลาสำหรับการนิเทศภายใน ไปตรวจแบบฝึกหัดนักเรียนจะ ดีกว่า					
10	การนิเทศภายในทำให้ครู กระตือรือร้นต่อการสอน					
11	การนิเทศภายในทำให้นักเรียน เสียเวลาในการเรียน					
12	การนิเทศภายในไม่มีความ จำเป็นสำหรับครู					
13	การนิเทศภายในทำให้ครูได้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
14	การนิเทศภายในเป็นการพัฒนา ครู					
15	การนิเทศภายในจะทำให้เกิด ความกังวลใจในการสอน					

รายการ การ ที่	การนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับความรู้สึก				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
16	ครูไม่ต้องใช้ความสามารถของ ตนเองเลย เมื่อได้รับการนิเทศ ภายในแล้ว					
17	การนิเทศภายในเป็นหน้าที่ของ ผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น					
18	ในโรงเรียนของท่านมีความพร้อม ที่จะดำเนินการนิเทศภายในเอง ได้					
19	การนิเทศภายในจะช่วยเสริม ความก้าวหน้าให้แก่โรงเรียน					
20	การปฏิบัติงานนิเทศภายใน โรงเรียนของท่านไม่มีโอกาส ที่จะประสบความสำเร็จได้เลย					
21	การจัดการนิเทศภายในจัด ได้เป็นครั้งคราว					
22	การนิเทศภายในเป็นความ ภาคภูมิใจของผู้บริหารและ ผู้นิเทศเท่านั้น					
23	การนิเทศภายในเป็นงานที่ ทำคนเดียวได้					

รายการ การ ที่	การนิเทศภายในโรงเรียน	ระดับความรู้สึกร				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
24	การนิเทศภายในเน้นหลักการ ประชาธิปไตยมากที่สุด					
25	การนิเทศภายในทำให้ครู ยอมรับซึ่งกันและกันมากขึ้น					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวศุภพร ชื่อสกุล คล้ายเอม

เกิดวันที่ 13 เดือน กันยายน พุทธศักราช 2500

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 4/374 หมู่ 5 ตำบลบางใหญ่ อำเภอบางใหญ่
จังหวัดนนทบุรี 11400

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนทานสัมฤทธิ์วิทยา

สถานที่ทำงาน โรงเรียนทานสัมฤทธิ์วิทยา อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี 11000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนห้องสอนศึกษา
พ.ศ. 2519	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูเชียงใหม่
พ.ศ. 2524	ประกาศนียบัตรครุพิเศษมัธยมศึกษา
พ.ศ. 2527	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
พ.ศ. 2539	ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2540	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร